

Materiál na rokovanie
Mestského zastupiteľstva
hlavného mesta SR Bratislavy
dňa 7.3.2019

**Zonácia mestských lesov v Bratislave v súlade s Konceptiou rozvoja
Mestských lesov v Bratislave.**

Predkladateľ:

Ing. arch. Matúš Vallo, v. r.
primátor

Zodpovedný :

PaedDr. Jana Znášiková, v. r.
poverená riaditeľka organizácie
Mestské lesy v Bratislave

Ing. Katarína Prostejovská, v. r.
Oddelenie životného prostredia
a mestskej zelene

Spracovateľ :

Mgr. Rudolf Ivičič, v. r.
OLH, zástupca riaditeľa MLB

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Zonáciu mestských lesov v Bratislave v súlade s Konceptiou rozvoja Mestských lesov v Bratislave
3. Uznesenie č. 1160/2018 časť B zo dňa 24.4.2018
4. Uznesenie MsR č. 10/2019 zo dňa 21.2.2019

Marec 2019

Kód uzn.: 7. 3.
9. 2. 2

Návrh uznesenia

Mestské zastupiteľstvo hlavného mesta SR Bratislavy

schvaľuje

Zonáciu mestských lesov v Bratislave v súlade s Koncepciou rozvoja Mestských lesov v Bratislave.

Koncepcia rozvoja Mestských Lesov v Bratislave

2. etapa - 2018

1. Návrh zonácie MLB / popis návrhu /

2. Doprava a mobilita v MLB / komunikácie, pešie chodníky, cyklotrasy v MLB /

3. Ďalšie podnety / plnenie úloh Akčného plánu, rozšírenie územia Bratislavského lesoparku, vytvorenie Prírodnej rezervácie Pramene Vydrice, príprava Malokarpatského Národného parku/

Objednávateľ: Mestské lesy v Bratislave

Spracovateľ: Ing.arch. Peter Žalman, CSc a kolektív

November 2018

Obsah

Koncepcia rozvoja Mestských Lesov v Bratislave	1
1. Úvod.....	5
2. Návrh zonácie Mestských lesov v Bratislave	6
2.1 Navrhované zóny a ich charakteristika.....	6
2.2 Prínosy navrhovanej zonácie.	9
2.3 Územné členenie a rozsah zón.....	10
2.4 Vplyv navrhovanej zonácie na lesné hospodárenie na území Mestských lesov v Bratislave	10
3. Doprava a mobilita v MLB.....	20
3.1 Cestná sieť a komunikácie.....	20
3.2 Chodníky a pešie trasy	25
3.3 Cyklotrasy.....	29
3.4 Kolízne body a súbehy trás.....	34
4. Ďalšie podnety.....	36
4.1 Plnenie úloh Akčného plánu	36
4.2 Rozšírenie územia Bratislavského lesoparku.....	38
4.3 Príprava Malokarpatského Národného parku.....	41
4.4 Vytvorenie Prírodnej rezervácie Pramene Vydrice	42
5. Grafické prílohy	44
6. Participácia - záznamy zo stretnutí	45

Zoznam podkladov:

---

1. Generel Mestské lesy v Bratislave, 2006.
2. Územný plán hl. mesta SR Bratislavy, 2007.
3. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja hl. m. SR Bratislavy na roky 2010 - 2020, 07/ 2010.
4. Štúdia malokarpatskej časti BLP, Aurex, 2010.
5. T. Hrnčiarová a kol.: Krajinnooekologické podmienky rozvoja Bratislavy, Vyd. Veda, 2006. ISBN: 80-224-0910-3
6. Generel zelene hl. mesta SR Bratislava, arch. Čechová a kol., 1996.
7. K. Kristiánová: Managment sídelnej zelene, autoreferát dizertačnej práce SvF STU, 2011.
8. K. Maier a kol: Udržiteľný rozvoj území, vyd. Grada Publishing, 2012.
9. Územný plán BSK, časť Ochrana prírody a tvorba krajiny vrátane prvkov ÚSES, spol. AUREX sro, 2013.
10. Konceptia rozvoja Mestských lesov v Bratislave, 2016-2018, dopl. VI /2016.
11. Pravidlá participácie verejnosti pri príprave strategických a koncepčných dokumentov rozvoja mesta a na ÚP procesoch hl. mesta SR Bratislavy.
12. Akčný plán adaptácie na zmenu klímy hl. m. SR Bratislavy, 2017-2020.
13. Konceptia rozvoja horskej cyklistiky na území Mestských lesov v Bratislave.
14. UAŠ Voľnočasový areál Kamzík, Ing. arch. Jarina, 2012.
15. UAŠ Voľnočasový areál Muničák, Ing. arch. Jarina, 2011.
16. Vyhodnotenie prieskumu návštevnosti, 2012, spol. Loft. as.
17. Územný plán regiónu BSK, doplnok č.1, rok 2013, spracovateľ: spol. AUREX sro.

Členovia Koordinačného tímu:

Ing. arch. Peter Žalman, CSc, spracovateľ
RNDr. Jaromír Šíbl, PhD.
Ing. arch. Zora Paulíniová
Mgr. Rudolf Ivičič, Mestské lesy v Bratislave
Ing. arch. Branislav Kaliský
Ing. Jakub Mrva
Ing. Marek Páva
Ing. arch. Elena Pätoprstá
Ing. Matej Dobšovič
Mgr. Martin Vlačiky, PhD.

V rámci prác na Koncepcii sa uskutočnilo niekoľko stretnutí k riešeným témam so zainteresovanými inštitúciami a organizáciami.

Časť Mobilita bola konzultovaná s nasledovnými združeniami a osobami:

Ing. Miloslav Kubla, KST- Klub slovenských turistov
RNDr. Peter Mach, turista (chodníky v MLB)
Mgr. Rudolf Ivičič, Mestské lesy v Bratislave
Peter Pivko, technik MLB (komunikácie v MLB)
Ladislav Findl, odbor dopravy BSK
Juraj Rafajdus, OZ Slobodný bajker
Mgr. Marek Páva, OZ Iniciatíva Naše Karpaty

Spracovatelia časti: 1 - Zonácia

RNDr. Jaromír Šíbl, PhD.
Ing. Jakub Mrva
Mgr. Marek Páva
Ing. Matej Dobšovič

Spracovatelia časti: 2 - Mobilita

Ing. arch. Peter Žalman, CSc
Rudolf Ivičič, Mestské lesy v Bratislave
P. Kubla, KST (turist. Chodníky), Peter Pivko, MLB (komunikácie),
Ladislav Findl, odbor dopravy BSK (cyklotrasy), Juraj Rafajdus, OZ Slobodný bajker (cyklotrasy), Mgr. Marek Páva, OZ Iniciatíva Naše Karpaty (cyklotrasy).

1. Úvod

V roku 2017 vznikla z iniciatívy hlavného mesta SR Bratislava pracovná skupina, ktorej úlohou bolo vytvoriť koncepciu rozvoja Mestských lesov v Bratislave (MLB). Ide o cca 3200 hektárov lesných pozemkov vo vlastníctve hlavného mesta, ktoré sú obhospodarované mestskou organizáciou Mestské lesy v Bratislave.

Koncepcia rozvoja bola tvorená procesom participácie a odborných stretnutí k jednotlivým tematickým oblastiam a bola schválená mestským zastupiteľstvom v roku 2018, uznesením č. 1160/2018. (text uznesenia je prístupný na adrese <https://zastupitelstvo.bratislava.sk/mestske-zastupitelstvo-hlavneho-mesta-sr-bratislavy-zasadnutie-26042018/bod-51a/#uznesenie-192979>).

Vznikol tak moderný strategický dokument, popisujúci východiská a časovú os rozvojových aktivít na území bratislavských mestských lesov.

Súčasťou koncepcie rozvoja bol aj cieľ vypracovať zonáciu územia MLB, ktorá by rozčlenila územie do troch hlavných funkčných zón, s cieľom uspokojiť rôzne nároky návštevníkov lesoparku na krátkodobú rekreáciu a šport v súlade s požiadavkami ochrany prírody.

Spracovaná Koncepcia rozvoja MLB naplnila požadované zadanie a ciele. Vzhľadom na čas a nový spôsob komunikácie s verejnosťou (participácia) sa v jednotlivých oblastiach objavili nové témy, ktoré je potrebné podrobnejšie rozpracovať. Základnou úlohou bola požiadavka presnejšie stanoviť podmienky starostlivosti o lesné porasty: spôsoby ťažby a približovania dreva, sezónne a iné obmedzenia ťažby z dôvodov rekreácie a ochrany prírody, kritériá FSC, referenčné plochy FSC, ktorých zásady sú popísané v Koncepcii.

Dôležitým cieľom pre nasledujúce obdobie bolo vypracovať zonáciu územia, ktorá by rozčlenila územie do troch hlavných funkčných zón, s cieľom uspokojiť rôzne nároky návštevníkov lesoparku na krátkodobú rekreáciu a šport v súlade s požiadavkami ochrany prírody tejto časti CHKO Malé Karpaty.

Mapová príloha - návrh Zonácie MLB, ktorá je súčasťou Koncepcie, bola spracovaná v mierke 1 : 50 000. Jedným zo záverov Koncepcie 2017 bolo rozpracovať tento návrh Zonácie v podrobnejšej mierke 1 : 10 000. Takisto bolo potrebné v tejto podrobnejšej mierke rozpracovať aj tzv. mapu mobility, s vyznačením chodníkov / trás pre peších a cyklistov a komunikačnej siete pre automobily.

V priebehu konzultácií a stretnutí v roku 2018 pribudli aj niektoré nové podnety, na ktoré Koncepcia v 2. etape reaguje:

- priebežné hodnotenie Akčného plánu z roku 2017, kde sú definované základné úlohy, najmä s dôrazom na aktualizáciu a potrebu definovať priority a finančné krytie na rok 2019,
- možnosti rozšírenia územia Bratislavské lesoparku, najmä z pohľadu výkonu správy územia a širšieho zapojenia do rekreačných aktivít obyvateľov hl. m. SR Bratislavy,
- podpora vytvorenia prírodnej rezervácie Pramene Vydrice, odsúhlasená na zasadnutí Mestského zastupiteľstva hl. m. SR Bratislava dňa 27.09.2018.
- príprava Malokarpatského Národného parku

V rámci procesu vytvárania zonácie MLB predkladáme tento vstupný návrh na odbornú aj verejnú diskusiu. Naším cieľom bolo prísť s konštruktívnym návrhom rešpektujúcim platné východiská tak, aby uspokojil všetkých návštevníkov mestských lesov a mestu pomohol s prípravou na extrémne zmeny podnebia, a súčasne umožnil ďalej zvyšovať turistický potenciál a atraktivitu tohto jedinečného územia medzi návštevníkmi mesta a podporil ochranu prírody v tejto časti CHKO Malé Karpaty.

2. Návrh zonácie Mestských lesov v Bratislave

2.1 Navrhované zóny a ich charakteristika.

Návrh zonácie rozdeľuje územie MLB do nasledovných troch zón:

Zóna A – „Zóna intenzívnej rekreácie“

Zóna B – „Zóna rekreácie, ochrany prírody a lesného hospodárstva“

Zóna C – „Zóna ochrany prírody a rekreácie“ (zóna kľudu)

Zóna A – „Zóna intenzívnej rekreácie“

Tvoria ju hlavné centrá rekreácie a ich zázemie - rekreačné centrum Koliba - Kamzík, rekreačné centrum Horná Mlynská dolina (tzv. Železná Studienka), rekreačné centrum Kačín a rekreačné centrum Krasňany. Táto zóna je tvorená plochami s najväčšou návštevnosťou a koncentráciou verejnosti.

Hlavnou funkciou v tejto zóne je rekreácia a oddych návštevníkov v prevažne prírodnom prostredí, s potrebným zastúpením prvkov a zariadení rekreačnej infraštruktúry, ale aj prírodných prvkov. To predpokladá nielen účelnú organizáciu týchto priestorov s možnosťou realizácie širokej škály rekreačných aktivít, ale aj značný stupeň úprav prírodných priestorových prvkov (vrátane lesných porastov) za účelom posilnenia ich esteticko - rekreačnej funkcie. V tejto zóne je možné uvažovať v prípade potreby aj s budovaním nových prvkov a zariadení rekreačnej infraštruktúry, v súlade s platným územným plánom (územným plánom zóny). Lesné porasty v tejto zóne môžu miestami nadobúdať až parkový charakter. Vysoká návštevnosť týchto území zvyšuje nároky na údržbu, či výstavbu zariadení (toalety, odvoz odpadu, údržba detských ihrísk a mobiliáru). Cílená koncentrácia verejnosti v týchto územiach však zvyšuje efektívnosť manažmentu a údržby dotknutých území.

V tejto zóne je dovolené:

- Budovať nové prvky rekreačnej infraštruktúry v súlade s územným plánom;

- Rozvíjať turistickú, cyklistickú a ďalšiu športovú infraštruktúru;
- Rozvíjať voľnočasovú infraštruktúru, najmä detské ihriská, ohniská, altánky a pod.;
- Vykonávať starostlivosť o lesné porasty s cieľom dosiahnutia ich cieľového stavu, ktorý bude vyhovovať pre potreby intenzívnej rekreácie a v súlade s platným plánom starostlivosti o les (PSL).

Zóna B – „Zóna rekreácie, ochrany prírody a lesného hospodárstva“

Územie spadajúce do tejto zóny predstavuje „rozptyľové územie“ Zóny A, pričom prevládajúcou funkciou je rekreácia v prírodnom prostredí. Doplnkovými funkciami je ochrana prírody a lesné hospodárstvo. Návštevnosť v tejto zóne bude spravidla nižšia ako v Zóne A, čomu bude zodpovedať aj objem a charakter rekreačného vybavenia, ako aj stupeň úprav prírodného prostredia, najmä lesných porastov (jednotlivý až skupinový účelový výber). Hlavný rozdiel oproti Zóne A spočíva v tom, že v Zóne B by sa už nemalo uvažovať s budovaním nových prvkov a zariadení rekreačnej infraštruktúry (okrem výnimočných prípadov), ale len s využívaním a udržiavaním (v prípade potreby aj s rekonštrukciou) existujúcich zariadení.

Lesné hospodárstvo sa vykonáva v súlade s platným PSL, pri rešpektovaní obmedzení a limitov stanovených mestským zastupiteľstvom (uznesenie č. 1798/2014 MsZ), a to najmä pokiaľ ide o celkový objem a lokalizáciu ťažby dreva, ako aj o používanie šetrných metód ťažby a ostatných hospodárskych činností. Prevažný objem lesohospodárskych činností na území MLB, najmä obnovnej ťažby, sa vykonáva v tejto zóne.

V tejto zóne je dovolené:

- Udržiavať a obnovovať existujúce prvky rekreačnej infraštruktúry v súlade s územným plánom;
- Uskutočňovať hospodársku ťažbu dreva prírode šetrnými postupmi v súlade s platným PSL a limitmi stanovenými zastupiteľstvom hlavného mesta uznesením č.1798-2014 MsZ.
- Rozvíjať, udržiavať a obnovovať existujúcu sieť turistických a cyklistických chodníkov;
- Budovať nové cyklotrasy v zmysle Koncepcie rozvoja horskej cyklistiky na území MLB. Takisto je povolené budovať riešenia konfliktných bodov, úsekov stretu cyklistických a

- turistických trás /drevené mostíky a obchádzky/ z dôvodu vyššieho komfortu rekreácie cyklistov a peších návštevníkov a zvýšenia bezpečnosti návštevníkov lesoparku;
- Strojovo upravovať trate na bežecké lyžovanie.

Zóna C – „Zóna ochrany prírody a rekreácie“ (zóna kľudu)

V tejto zóne ide najmä o dosiahnutie zosúladenia záujmov rekreácie a ochrany prírody, pri súčasnom výraznom obmedzení lesného hospodárstva. Hlavnými funkciami v tejto zóne sú ochrana prírody a rekreácia v nenarušenom prírodnom prostredí, pri úplnom zachovaní voľného pohybu osôb. Túto zónu tvoria najmä existujúce a navrhované referenčné plochy FSC, existujúce a navrhované (tzv. maloplošné) chránené územia s 3., 4. a 5. stupňom ochrany, jadrá lesných biocentier vymedzených v Regionálnom územnom systéme ekologickej stability, ako aj ostatné lesy s vysokou ochrannou hodnotou (LVO) a iné lokality významné z hľadiska ochrany prírody. Záujmy ochrany prírody sa uplatňujú v súlade so Zákom č. 543/2002 Z. z. - Zákon o ochrane prírody a krajiny.

Ťažba dreva (úmyselná obnovná, úmyselná výchovná, náhodná) sa v tejto zóne nevykonáva.

Výnimočne (počas určeného prechodného obdobia, maximálne do konca platnosti PSL) v porastoch (JPRL) mladších ako 60 rokov nachádzajúcich sa v tejto zóne, môže sa vykonávať len úmyselná výchovná ťažba.

Odstraňovanie (výrub) stromov, ktoré predstavujú bezpečnostné riziko pre návštevníkov, v blízkosti turistických a cyklistických chodníkov a rekreačných centier (do vzdialenosti na 1 výšku porastu od okraja chodníka), sa môže vykonávať aj v tejto zóne bez obmedzenia.

Zásada voľného pohybu osôb (peších aj cyklistov) platí na celom území MLB, tzn. aj vrátane Zóny C.

V tejto zóne je dovolené:

- Voľný pohyb turistov aj cyklistov;
- Údržba a úpravy turistických a cyklistických chodníkov, ako aj budovať nové cyklotrasy v zmysle Koncepcie rozvoja horskej cyklistiky na území MLB. Takisto je povolené budovať riešenia konfliktných bodov, úsekov stretu cyklistických a turistických trás /drevené mostíky a obchádzky/ z dôvodu vyššieho komfortu rekreácie cyklistov a peších návštevníkov;
- Strojovo upravovať trate na bežecké lyžovanie;
- Udržiavať a obnovovať aj ostatné existujúce prvky rekreačnej infraštruktúry;
- Lesnícke zásahy s cieľom zabezpečenia bezpečnosti a prejazdnosti lesných ciest, turistických a cyklistických chodníkov, najmä odstraňovanie nebezpečných stromov a padnutých stromov križujúcich turistické a cyklistické cesty;
- Lesnícke zásahy (výchovná ťažba) s cieľom výchovy mladých porastov (mladších ako 60 rokov) a vytvárania viacetážových, vekovo rôznorodých porastov, schopných samovoľného vývoja;

2.2 Prínosy navrhovanej zonácie.

V snahe o optimálne rozdelenie územia MLB do jednotlivých zón sme sa snažili dosiahnuť:

- Dobrú dostupnosť každého typu zóny zo všetkých mestských častí v blízkosti územia MLB a tiež zo všetkých nástupných bodov do územia, tak aby boli naplnené potreby čo najširšieho spektra návštevníkov (či už ide o rodiny s deťmi, seniorov, hubárov, športovcov, cyklistov, alebo ľudí venujúcich sa napríklad pozorovaniu vtáctva či lesnej zveri).
- Začlenenie prírody blízkyh, esteticky hodnotných porastov s vysokou ekologickou, vodozádržnou a klimatickou funkciou do zóny kľudu v priestorovo ucelených celkoch, tak aby bola zabezpečená potrebná ochrana a zvýšená funkčnosť týchto území aj v budúcnosti, a to aj v rámci adaptácie mesta na prebiehajúcu klimatickú zmenu.
- Rozčlenenie územia tak, aby les prinášal aj hospodársky úžitok v podobe drevnej hmoty v miere, ktorá bola stanovená ako súlad medzi hospodárskymi, rekreačnými a ekologickými funkciami lesa.

Zonácia MLB predstavuje efektívny a systémový nástroj pre lepšiu manažment územia a efektívnejšiu reguláciu činností v dotknutom území, pri zachovaní voľného pohybu osôb na 100% plochy územia MLB.

Medzi hlavné prínosy zonácie patrí:

- Efektívnejšia správa rekreačných plôch a areálov (napr. koncentraciou návštevníkov v územiach s lepšou infraštruktúrou a vybavením);
- Skvalitnenie ochrany prírody s cieľom podporiť systémovú ochranu najhodnotnejších biotopov, chránených druhov živočíchov a rastlín;
- Jasné definovanie pravidiel pre citlivý rozvoj jednotlivých rekreačných území;
- Manažment územia so zameraním na uspokojovanie rozličných potrieb návštevníkov;
- Podpora rekreácie a aktívneho či pasívneho trávenia voľného času v prírodnom prostredí bratislavských lesov (vyhovieť jasne formulovanej požiadavke verejnosti na vytvorenie zóny kľudu, s minimalizovanými rušivými činiteľmi ako sú pohyb motorových vozidiel, ťažba dreva či výstavba);
- Skvalitnenie podmienok pre šport v prírodnom prostredí (beh, turistika, cyklistika, bežkovanie, atď.) prostredníctvom lepšieho manažmentu lesných chodníkov a cyklotrás;
- Zachovanie voľného pohybu osôb na celom území mestských lesov.

- Minimálne dopady na rozpočet mesta a príspevkovej organizácie Mestské lesy v Bratislave;
- Zachovanie limitov ťažby dreva stanovených mestským zastupiteľstvom (uznesenie č. 1798/2014 MsZ) a platným Plánom starostlivosti o les.

2.3 Územné členenie a rozsah zón.

Zonácia Mestských lesov v Bratislave vychádza zo schválenej koncepcie rozvoja územia a vytvára ucelené plochy kľudu, v ktorých by ťažba dreva mala byť realizovaná výlučne len za účelom zabezpečenia rekreácie a bezpečnosti návštevníkov. Tým sa myslí najmä odstraňovanie nebezpečných stromov a prečisťovanie turistických, bežeckých a cyklistických chodníkov, ale i nevyhnutné výchovné zásahy vo vybraných porastoch, s cieľom zvýšenia ich odolnosti a stability. Jednotlivé zóny sú navrhnuté tak, aby rešpektovali súčasný stav jednotlivých porastov a súčasne aby ich rozmiestnenie sprístupnilo tieto zóny čo najväčšiemu počtu návštevníkov prichádzajúcich do lesoparku cez rôzne vstupné body.

Ako vidno na mape, návrh počíta s vytvorením nasledovných zón kľudu:

- Železná studienka - Koliba
- Železná studienka - Kačín
- Drieňovec
- Pavleškoviča
- Vlčí vrch
- Chlmec - Krasňany
- Vydrice
- Vajnorská dolina

Z hľadiska ochrany prírody ako aj posilnenia rekreačnej funkcie je vhodnejšie, ak sú oblasti s minimalizovanou lesnou činnosťou kompaktnéjšie. Súčasťou vytvorenia týchto zón bude v ďalšej etape aj spracovanie zoznamu lesných dielcov, v ktorých budú povolené aj výchovné lesnícke zásahy. Pri takomto optimálnom rozčlenení na Zónu B s hospodárskou činnosťou (ťažba dreva) pripadá 1424 hektárov územia, a na Zónu C (zóna kľudu) 1716 hektárov územia, čo už predstavuje dostatočnú veľkosť územia, v ktorom by návštevníci prakticky neprichádzali do kontaktu s bežnými lesohospodárskymi aktivitami. Toto územie by tiež tvorilo jeden z pilierov prípravy hlavného mesta na prebiehajúcu klimatickú zmenu a extrémny počasie.

2.4 Vplyv navrhovanej zonácie na lesné hospodárenie na území Mestských lesov v Bratislave

Navrhovaná zonácia v plnom rozsahu rešpektuje platné uznesenie zastupiteľstva hlavného mesta č.1798-2014 MsZ o obmedzení ťažby na území mestských lesov na 50 000 m³ za decénium. Toto uznesenie sa všeobecne stretáva s pozitívnymi ohlasmi medzi rekreujúcou sa verejnosťou, nakoľko znižuje negatívne dopady ťažby na turistickú a cyklistickú infraštruktúru, a tiež nežiaduce vyrušovanie návštevníkov spojené s ťažbou.

Zníženie ťažby dreva má tiež pozitívny vplyv na vodozadržnú a klimatickú funkciu lesa, čo potvrdzujú viaceré rozsiahle štúdie. V neposlednom rade, znížená ťažba dreva je prínosom aj pre ochranu prírody, a to najmä z hľadiska dosahovania a udržiavania priaznivého stavu biotopov chránených živočíchov a rastlín.

Navrhovaná zonácia však zohľadňuje aj cieľ hospodárskeho zhodnotenia dreva, a to v súlade so stanoveným limitom obmedzenia ťažby vo výške 50 000 m³ na decénium. Vzhľadom na to, že decénium začalo v roku 2016 (prvý rok platnosti nového PSL), sú vyhliadky na ťažbu v prípade schválenia zonácie a v zmysle platného plánu starostlivosti o les (PSL) nasledovné:

Už realizovaná ťažba (2016 - 2018):	17 320 m ³ *
Úmyselná ťažba plánovaná mimo zóny kľudu podľa PSL:	24 160 m ³
Náhodná ťažba - spracovanie kalamity (vietor, sucho, a pod., odhad 2018 – 2025):	9 000 m ³ **
Celková ťažba v MLB za decénium (2016 – 2025):	50 480 m³

* uskutočnená ťažba realizovaná do 31.5.2018

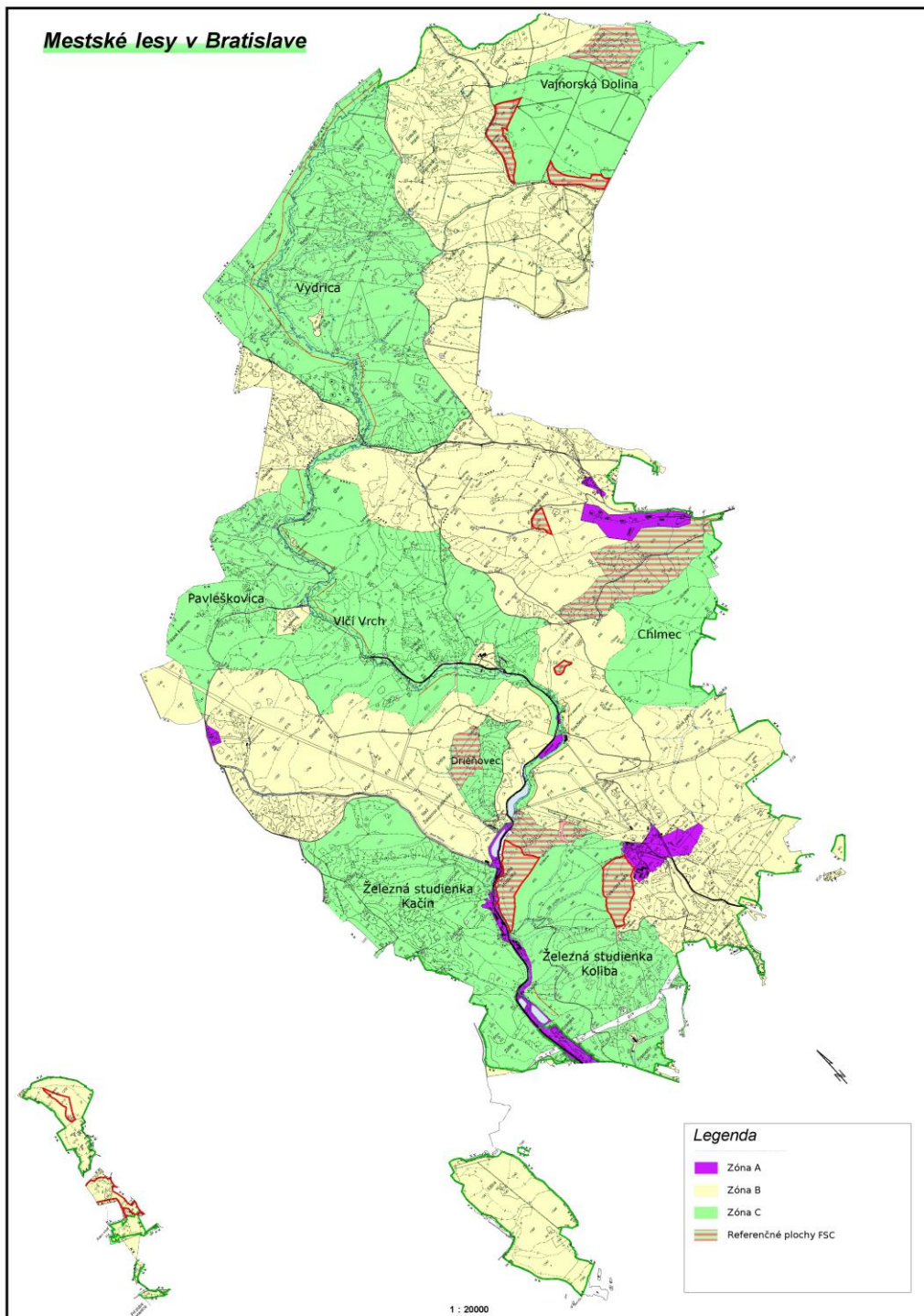
** odhad na základe doterajšieho priebehu v uplynulých decéniách

Vo výsledku sa teda počíta s odhadom celkovej ťažby na úrovni 50 480 m³, čím je bez problémov možné naplniť limity, ktoré stanovilo hlavné mesto pre hospodárenie s drevnou hmotou na tomto území. **Navrhovaná zonácia teda nebude mať negatívny vplyv na celkový objem ťažby dreva v MLB.**

Samotné zavedenie zonácie podľa predloženého návrhu tak neovplyvní plánovaný zisk z ťažby dreva. Výnosy aj náklady spojené s ťažbou dreva by mali aj po zavedení zonácie zostať zachované približne na súčasnej úrovni.

Pri zohľadnení týchto faktorov navrhujeme rozčlenenie územia MLB tak ako je zakreslené na mape nižšie:

Obr. 1 – Zonácia Mestských lesov v Bratislave

Fialovou farbou je vyznačená Zóna intenzívnej rekreácie, žltou farbou Zóna rekreácie a lesného hospodárstva a zelenou farbou Zóna rekreácie a ochrany prírody (zóna kľudu). V súčasnosti už existujúce referenčné plochy FSC (bezťažbové zóny) sú pričlenené k navrhovanej zóne kľudu.

Tab. 1 - Zoznam lesných dielcov (JPRL) zaradených do zóny kľudu, poradie podľa čísla dielca

Dielec	Územie		Dielec	Územie		Dielec	Územie
685	Vydrica		865	Vičí vrch		992	Železná studienka Kačín
732	Vajnorská dolina		866	Vičí vrch		994	Železná studienka Kačín
733	Vajnorská dolina		867	Vičí vrch		995	Železná studienka Kačín
734	Vajnorská dolina		868	Vičí vrch		996	Železná studienka Kačín
742	Vajnorská dolina		871	Chlmec		997	Železná studienka Kačín
743	Vajnorská dolina		872	Chlmec		998	Železná studienka Kačín
744	Vajnorská dolina		873	Chlmec		999	Železná studienka Kačín
745	Vajnorská dolina		874	Chlmec		1001	Železná studienka Kačín
746	Vajnorská dolina		875	Chlmec		1002	Železná studienka Kačín
747	Vajnorská dolina		876	Chlmec		1003	Železná studienka Kačín
748	Vajnorská dolina		877	Chlmec		1004	Železná studienka Kačín
749	Vajnorská dolina		878	Chlmec		1005	Železná studienka Kačín
750	Vajnorská dolina		879	Chlmec		1006	Železná studienka Kačín
751	Vajnorská dolina		881	Chlmec		1007	Železná studienka Kačín
752	Vajnorská dolina		882	Chlmec		1008	Železná studienka Kačín
753	Vajnorská dolina		883	Chlmec		1009	Železná studienka Kačín
754	Vajnorská dolina		884	Chlmec		1010	Železná studienka Kačín

755	Vajnorská dolina		885	Chlmec		1011	Železná studienka Kačín
756	Vajnorská dolina		886	Chlmec		1013	Železná studienka Kačín
767	Vydrice		887	Chlmec		1014	Železná studienka Kačín
787	Vydrice		890	U Jeleňa		1022	Vlčí vrch
788	Vydrice		893	Chlmec		1023	Vlčí vrch
789	Vydrice		894	Chlmec		1024	Vlčí vrch
790	Vydrice		918	Vydrice		1026	Vlčí vrch
791	Vydrice		933	Železná studienka Koliba		1027	Vlčí vrch
792	Vydrice		934	Železná studienka Koliba		1028	Vlčí vrch
793	Vydrice		935	Železná studienka Koliba		1029	Vlčí vrch
794	Vydrice		936	Železná studienka Koliba		1030	Vlčí vrch
795	Vydrice		937	Železná studienka Koliba		1041	Pavleškovica
796	Vydrice		938	Železná studienka Koliba		1043	Pavleškovica
797	Vydrice		939	Železná studienka Koliba		1046	Vlčí vrch
798	Vydrice		941	Železná studienka Koliba		1047	Pavleškovica
799	Vydrice		942	Železná studienka Koliba		1048	Vlčí vrch
800	Vydrice		943	Železná studienka Koliba		1049	Pavleškovica
801	Vydrice		944	Železná studienka Koliba		1050	Pavleškovica
802	Vydrice		945	Železná studienka Koliba		1051	Pavleškovica

803	Vydrica		946	Železná studienka Koliba		1052	Pavleškovica
804	Vydrica		949	Železná studienka Koliba		1053	Vlčí vrch
805	Vydrica		950	Železná studienka Koliba		1054	Vlčí vrch
806	Vydrica		951	Železná studienka Koliba		1055	Vlčí vrch
807	Vydrica		952	Železná studienka Koliba		1056	Vlčí vrch
808	Vydrica		953	Železná studienka Koliba		1057	Vlčí vrch
809	Vydrica		954	Železná studienka Koliba		1058	Vlčí vrch
810	Vydrica		955	Železná studienka Koliba		1059	Vlčí vrch
811	Vydrica		968	Drieňovec		1060	Vlčí vrch
812	Vydrica		969	Drieňovec		1061	Vlčí vrch
819	Vydrica		971	Drieňovec		1062	Vlčí vrch
822	Vydrica		972	Drieňovec		1063	Vlčí vrch
823	Vydrica		974	Vlčí vrch		1064	Vlčí vrch
824	Vydrica		981	Železná studienka Kačín		1065	Vlčí vrch
825	Vydrica		982	Železná studienka Kačín		1066	Vlčí vrch
826	Vydrica		983	Železná studienka Kačín		1067	Vlčí vrch
827	Vydrica		984	Železná studienka Kačín		1068	Vlčí vrch
828	Vydrica		985	Železná studienka Kačín		1069	Pavleškovica
829	Vydrica		986	Železná studienka Kačín		1070	Pavleškovica

830	Vydrica		987	Železná studienka Kačín		1071	Pavleškovica
831	Vydrica		988	Železná studienka Kačín		1072	Pavleškovica
837	Vlčí vrch		989	Železná studienka Kačín		1073	Pavleškovica
858	Železná studienka Koliba		990	Železná studienka Kačín		1074	Pavleškovica
864	Vlčí vrch		991	Železná studienka Kačín		1075	Pavleškovica

Tab. 2 - Zoznam lesných dielcov (JPRL) zaradených do zóny kľúdu, poradie podľa názvu lokality

Dielec	Územie		Dielec	Územie		Dielec	Územie
871	Chlmec		868	Vlčí vrch		825	Vydrica
872	Chlmec		974	Vlčí vrch		826	Vydrica
873	Chlmec		1022	Vlčí vrch		827	Vydrica
874	Chlmec		1023	Vlčí vrch		828	Vydrica
875	Chlmec		1024	Vlčí vrch		829	Vydrica
876	Chlmec		1026	Vlčí vrch		830	Vydrica
877	Chlmec		1027	Vlčí vrch		831	Vydrica
878	Chlmec		1028	Vlčí vrch		918	Vydrica
879	Chlmec		1029	Vlčí vrch		981	Železná studienka Kačín
881	Chlmec		1030	Vlčí vrch		982	Železná studienka Kačín
882	Chlmec		1046	Vlčí vrch		983	Železná studienka Kačín

883	Chlmec		1048	Vlčí vrch		984	Železná studienka Kačín
884	Chlmec		1053	Vlčí vrch		985	Železná studienka Kačín
885	Chlmec		1054	Vlčí vrch		986	Železná studienka Kačín
886	Chlmec		1055	Vlčí vrch		987	Železná studienka Kačín
887	Chlmec		1056	Vlčí vrch		988	Železná studienka Kačín
893	Chlmec		1057	Vlčí vrch		989	Železná studienka Kačín
894	Chlmec		1058	Vlčí vrch		990	Železná studienka Kačín
968	Drieňovec		1059	Vlčí vrch		991	Železná studienka Kačín
969	Drieňovec		1060	Vlčí vrch		992	Železná studienka Kačín
971	Drieňovec		1061	Vlčí vrch		994	Železná studienka Kačín
972	Drieňovec		1062	Vlčí vrch		995	Železná studienka Kačín
890	U Jeleňa		1063	Vlčí vrch		996	Železná studienka Kačín
1041	Pavleškovica		1064	Vlčí vrch		997	Železná studienka Kačín
1043	Pavleškovica		1065	Vlčí vrch		998	Železná studienka Kačín
1047	Pavleškovica		1066	Vlčí vrch		999	Železná studienka Kačín
1049	Pavleškovica		1067	Vlčí vrch		1001	Železná studienka Kačín
1050	Pavleškovica		1068	Vlčí vrch		1002	Železná studienka Kačín
1051	Pavleškovica		685	Vydrice		1003	Železná studienka Kačín
1052	Pavleškovica		767	Vydrice		1004	Železná studienka Kačín

1069	Pavleškovica		787	Vydrica		1005	Železná studienka Kačín
1070	Pavleškovica		788	Vydrica		1006	Železná studienka Kačín
1071	Pavleškovica		789	Vydrica		1007	Železná studienka Kačín
1072	Pavleškovica		790	Vydrica		1008	Železná studienka Kačín
1073	Pavleškovica		791	Vydrica		1009	Železná studienka Kačín
1074	Pavleškovica		792	Vydrica		1010	Železná studienka Kačín
1075	Pavleškovica		793	Vydrica		1011	Železná studienka Kačín
732	Vajnorská dolina		794	Vydrica		1013	Železná studienka Kačín
733	Vajnorská dolina		795	Vydrica		1014	Železná studienka Kačín
734	Vajnorská dolina		796	Vydrica		858	Železná studienka Koliba
742	Vajnorská dolina		797	Vydrica		933	Železná studienka Koliba
743	Vajnorská dolina		798	Vydrica		934	Železná studienka Koliba
744	Vajnorská dolina		799	Vydrica		935	Železná studienka Koliba
745	Vajnorská dolina		800	Vydrica		936	Železná studienka Koliba
746	Vajnorská dolina		801	Vydrica		937	Železná studienka Koliba
747	Vajnorská dolina		802	Vydrica		938	Železná studienka Koliba
748	Vajnorská dolina		803	Vydrica		939	Železná studienka Koliba
749	Vajnorská dolina		804	Vydrica		941	Železná studienka Koliba
750	Vajnorská dolina		805	Vydrica		942	Železná studienka Koliba

751	Vajnorská dolina		806	Vydrica		943	Železná studienka Koliba
752	Vajnorská dolina		807	Vydrica		944	Železná studienka Koliba
753	Vajnorská dolina		808	Vydrica		945	Železná studienka Koliba
754	Vajnorská dolina		809	Vydrica		946	Železná studienka Koliba
755	Vajnorská dolina		810	Vydrica		949	Železná studienka Koliba
756	Vajnorská dolina		811	Vydrica		950	Železná studienka Koliba
837	VIČÍ vrch		812	Vydrica		951	Železná studienka Koliba
864	VIČÍ vrch		819	Vydrica		952	Železná studienka Koliba
865	VIČÍ vrch		822	Vydrica		953	Železná studienka Koliba
866	VIČÍ vrch		823	Vydrica		954	Železná studienka Koliba
867	VIČÍ vrch		824	Vydrica		955	Železná studienka Koliba

3. Doprava a mobilita v MLB

Bratislavský lesopark (MLB) má dlhoročnú históriu a sústava komunikácií a prepojení sa v ňom vytvárala postupne počas niekoľkých desaťročí. Súčasná sieť asfaltových ciest v MLB je dostatočná na účely rekreácie, lesného hospodárstva ako aj pre zásobovanie prevádzok bufetov a údržby. V súčasnosti má dĺžku cca 90 kilometrov. Problémom z ostatných rokov je postupne narastajúci tlak na parkovanie automobilov od návštevníkov.

Pešie turistické chodníky sú udržiavané a značne využívané obyvateľmi mesta. Vzhľadom na stále narastajúci rozmach cykloturistiky sa javí naliehavá potreba riešiť križovania a súběhy trás používaných týmito dvomi hlavnými skupinami návštevníkov lesoparku. Dôležitá je aj téma hromadnej prepravy. Cieľom by malo byť umožniť väčší rozptyl návštevníkov, a obmedziť tak ich koncentráciu do dvoch najviac zaťažených nástupných bodov - pod Červeným mostom a Kamzík.

Jednotlivé druhy komunikácií sú zobrazené aj na schémach v grafických prílohách.

3.1 Cestná sieť a komunikácie

Existujúca cestná dopravná sieť nachádzajúca sa na území MLB bola pôvodne budovaná pre potreby lesného hospodárstva, s výnimkou cesty v úseku Červený most – Železná Studienka. Tento úsek bol už pôvodne budovaný ako účelová komunikácia aj pre rekreačné účely.

Celkovo je na území MLB takmer 90 kilometrov komunikácií, v nasledujúcej skladbe:

- komunikácie s asfaltovým povrchom, celková dĺžka do 38 km, t.j. 42,5 %
- komunikácie s makadamovým povrchom + spevnené, celková dĺžka do 20 km, t.j. 22,5 %
- komunikácie s nešpecifikovaným povrchom, celková dĺžka do 28 km, t.j. 31,5 %
- komunikácie s nespevneným povrchom, celková dĺžka do 3 km, t.j. 3,5 %

Trvalý zákaz vjazdu všetkých motorových vozidiel platí na všetkých cestách v MLB.

Výnimky, ktoré vyplývajú z požiarnych, bezpečnostných a iných dôvodov sa uplatňujú v zmysle osobitných predpisov.

3.1.1 Komunikácie na území MLB

Poznámka: číslovanie jednotlivých komunikácií korešponduje s číslovaním použitým v grafickej prílohe.

1. Lamač – Kačín, dĺžka 2,54 km, je to asfaltová komunikácia, ktorá začína v zástavbe v Lamači a vedie severným smerom ku Kačínu, mierne stúpanie, aj rovinaté úseky, dobrý povrch. Je to aj turistická trasa.

2. Nad Lamačom, dĺžka 0,45 km, je spojovacia komunikácia od západ. hranice Lesoparku, časť Podháj k trase č. 1.

6. Červený most - U Slivu - je to hlavná trasa údolím Vydrice v dĺžke 8,75 km. Komunikácia má v južnej časti povrch žulové kocky a asfalt, pruhy pre cyklistov + pomerne úzky obojstranný chodník. Je to aj hlavná pešia trasa, promenáda, aj trasa MHD, trasa pre cyklistov - čo kladie zvýšené nároky na kvalitný povrch. V prvej, južnej časti po Železnú studničku a odbočku na Kačín je niekoľko miest, ktoré si vyžadujú opravu, najväčší je prepád pešieho chodníka popri toku Vydrice. Nasledujúci úsek komunikácie po Snežienku je tiež veľmi frekventovaný. Trasa MHD (autobus) má otočku pri Sanatóriu, trasa od Červeného mosta je dlhá cca 5,0 km, je na nej 6 zastávok. Stredná časť trasy, ktorá stále mierne stúpa až po Druhý kameňolom a severná časť končí u Slivu - tieto časti majú asfaltový povrch.

7. Železná studnička – Kačín, dĺžka 3,30 km je asfaltová komunikácia, ktorá stúpa Kačínskou dolinou, horná, severná časť je miernejšia, je to trasa MHD (autobus) pri Kačíne je otočka.

8. Prepojka (Kačín), dĺžka 0,83 km, povrch asfalt, potreba opravy. Komunikácia prepája trasu z Lamača na Kačín s komunikáciou cez Kačínsku dolinu, tam je väčší sklon.

10. Panelka za Červeným mostom, dĺžka 0,60 km, začína za železničnou traťou pri budove Tesco a pokračuje popri vedení VN k Červenému mostu, Partizánskej lúke, tu už má asfaltový povrch.

11. Nad promenádnym chodníkom, dĺžka 2,53 km, povrch spevnený makadam, trasa stúpa od podjazdu popod železnici /aj prístup k areálu chovu koní Mestskej polície/ za Červeným mostom, vedie po vrstevnici a vracia sa na hlavnú trasu popri Vydrici nad budovami MLB.

14. Druhý rybník – Kačín, dĺžka 4,63 km, povrch makadam, trasa vedie v smere juh-sever medzi trasou č. 7 a č. 6. Južná časť trasy má strmšie stúpanie /po križovanie so vzdušným vedením VN/, severná časť je rovinatejšia.

15. Promenáda na Klepáč, dĺžka 0,95 km je vlastne širší asfaltový chodník od Partizánskej lúky po Klepáč. Je to dnes frekventovaná pešia trasa, pôvodne prístup do doliny Vydrice.

18. Na Kamzík, dĺžka 1,41 km, je to dôležitá trasa od Filmových ateliérov Koliba a konečnej zastávky MHD (trolejbus) na vrchol a k televíznemu vysielacu Kamzík. Trasa stúpa a za vedením VN bola rozšírená, pre umožnenie parkovania automobilov počas víkendov, podobne bola zavedená aj predĺžená trasa autobusu.

19. Oblasť Kamzík, dĺžka 0,97 km, nadväzuje na trasu č. 18 v priestore plošiny pri vrchole Kamzík, asfaltový povrch, problémy s parkovaním automobilov počas víkendov.

20. Kamzík – Kramáre, dĺžka 1,20 km, povrch asfalt, pokračovanie ulice Kízává na Kramároch do Lesoparku, so zákazom vjazdu motorových vozidiel v smere Kamzík.

21. Cvičná lúka, dĺžka 2,42 km, povrch makadam vedie (stúpa) od časti Ahoj do Lesoparku, popri Cvičnej lúke až ku komunikácii č. 18.

22. Cvičná lúka – Koziarka, dĺžka 1,45 km. Trasa vedie (stúpa) od záhradkárskej osady Koziarka smerom na západ k Cvičnej lúke, napája sa na trasu č. 21, povrch je spevnený makadam.

23. Klukatá, dĺžka 1,97 km, povrch spevnený makadam. Trasa vedie od druhého rybníka, prudko stúpa smerom na Kamzík k trase č. 27, vedie popod trasu lanovky a je súbežná s cyklotrasami - cross.

25. Cisárska Cesta - Americké námestie, dĺžka 0,87 km, povrch spevnený makadam, vedie po vrstevnici od trasy č. 20 k novej Rozhladni.
26. U cesta, dĺžka 1,96 km, povrch asphalt, komunikácia prekonáva väčšie prevýšenie medzi Kamzíkom a Snežienkou v údolí Vydrice, je súbežná s cyklotrasou.
27. U cesta - Máriin prameň, dĺžka 4,12 km, povrch spevnený makadam, hlavná hrebeňová trasa v Lesoparku, súbeh peších, cyklistov aj lesné hospodárenie. Trasa je mierne kopcovitá, vedie z juhu od oblasti Kamzík na sever k oblasti Čierny vrch - Tabule. Odtiaľ vedie ďalej smerom na sever - U Slivu a na juh - Horáreň nad Peknou cestou.
28. U Jeleňa, dĺžka 1,02 km, povrch spevnený makadam, vedie v smere J-S popri trase č. 27 v danej lokalite.
30. U Jeleňa – Krasňany, dĺžka 1,12 km, povrch spevnený makadam.
31. Pekná cesta, dĺžka 1,13 km, povrch asphalt, komunikácia stúpa popri potoku a areáli nevyužívaných skladov, je značne poškodená a najmä cez víkendy aj veľmi frekventovaná - prístup k záhradkám i Horárni a areálu detských ihrísk.
32. Pekná cesta - U Jeleňa, dĺžka 1,39 km, povrch spevnený makadam. Komunikácia odbočuje z trasy č. 31, v strede vedie po vrstevnici a smeruje k hrebeňovke - trase č. 27.
33. Za vojenskými skladmi, dĺžka 1,69 km, povrch spevnený makadam. Komunikácia odbočuje z trasy č. 31 severne nad skladmi, stúpa smer SZ, vedie po vrstevnici a smeruje k hrebeňovke - trase č. 27, lokalita Máriin prameň.
34. Za liečebným ústavom, dĺžka 1,32 km, povrch spevnený makadam. Komunikácia začína pri areáli Sanatória, neďaleko údolia Vydrice a vedie (stúpa) smerom SV k trase, hrebeňovke č. 27.
35. Na Vlčák - Ivanova búda, dĺžka 1,60 km, povrch spevnený makadam, trasa komunikácie vedie od hrebeňovky č. 27 k údoliu Vydrice – pripája sa cca 350 m severne od Druhého kameňolomu, resp. jazierka na ohybe hlavnej údolnej trasy č. 6
36. Kačín - Druhý kameňolom, dĺžka 1,74 km, povrch asphalt, komunikácia klesá od Kačina smerom na východ do údolia Vydrice k trase č. 6.
37. OM Žltá – Spojka, dĺžka 0,45 km, povrch spevnený makadam, komunikácia je súbežná so žltou turistickou trasou popri Kačine, smeruje ďalej na sever mimo hraníc MLB - Záhorská Bystrica, Marianka.
38. Spojka - Rázcestník - Písané kamene, dĺžka 0,60 km, povrch makadam. Trasa stúpa od lokality Druhý kameňolom, komunikácia č. 36 k lokalite Písané kamene.
40. U Jeleňa - smer Krasňany, dĺžka 0,57 km, povrch makadam, trasa klesá od komunikácie č. 32 južným smerom.
41. Horáreň Krasňany – Spariská, dĺžka 1,30 km, povrch asphalt. Komunikácia stúpa od Horárne nad Peknou cestou severným smerom k hrebeňovej trase č.27. Je tu súbeh turistického chodníka aj cyklotrasy, dosť frekventovaný úsek.
42. Spariská - Červený kríž, dĺžka 2,07 km, povrch asphalt. Je to pokračovanie hrebeňovej trasy č. 27. Je tu súbeh turistického chodníka aj cyklotrasy s komunikáciou. Úsek je frekventovaný, trasa magistrály.
46. U Slivu - Malý Slavín, dĺžka 1,42 km, povrch asphalt. Komunikácia je súbežná s cyklotrasou aj turistickou trasou, smer Marianka. Trasa vedie popri nevyužívanom areáli bývalých vojenských skladov /aktuálne vo vlastníctve BSK/.
47. Rača - Malý Javorník, dĺžka 2,55 km, povrch asphalt. Komunikácia stúpa z Rače, časť Kopanice /východná hranica zastavanej lokality/ popri Slalomke - nevyužívaný areál k Millgruntu - križovatka na Červený kríž. Pokračuje SV smerom k hranici MLB, smer Biely Kríž. Je to súbeh turistického chodníka aj cyklotrasy, dôležitý prístup na hrebeň Malých Karpát.
48. Červený Kríž - Biely Kríž, dĺžka 1,73 km, povrch asphalt. Komunikácia spája oddychovú lokalitu Červený Kríž s hranicou Lesoparku. Významná turistická trasa, súčasť Magistrály /červená značka/, využívajú ju peší aj cyklisti.
51. Vydrica - horný tok, dĺžka 3,52 km, povrch spevnený makadam. Komunikácia vedie popri toku Vydrice , pri časti Bukovec sa otáča a smeruje k trase č. 48.
52. Malý Slavín - Vydrica, dĺžka 0,81 km, povrch asphalt. Komunikácia odbočuje z údolia horného toku Vydrice severným smerom a napája sa na trasu č. 46.
53. Pánova lúka, dĺžka 1,48 km, povrch spevnený makadam. Komunikácia je súbežná s turistickým chodníkom /žltá značka/ a napája sa na trasu č. 51 - Vydrica - horný tok.

54. Kvapkové studničky, dĺžka 0,86 km, povrch spevnený makadam. Komunikácia spája trasy č. 51 – Vydrice - horný tok a č. 42 smer Červený kríž.

55. Rača - Haluzického pomník, dĺžka 0,95 km, spevnený makadam. Komunikácia stúpa od trasy č. 47, z Rače smerom na východ a potom hore na sever, vracia sa na trasu č. 47, smer Biely Kríž.

56. Vajnorská dolina - Tri chotáre, dĺžka 1,24 km, povrch spevnený makadam. Komunikácia stúpa popri Vajnorskom potoku a napája sa na trasu č. 55 a potom na č. 47.

57. Červený kríž - Panský les, dĺžka 1,33 km, povrch spevnený makadam. Komunikácia prepája lokalitu Červený kríž s trasou č. 64, ktorá je nižšie a južnejšie a pokračuje cez Urbársky les k lokalite Zbojníčka.

58. Kotlárika, dĺžka 0,97 km, povrch spevnený makadam. Komunikácia prepája trasu č. 48 s údolím Vydrice - horný tok, č. 51.

59. OM Himligárka, dĺžka 1,23 km, povrch asfalt. Komunikácia spája lokalitu Červený kríž, Magistrála, trasa č. 42 s lokalitou Millgrunt, trasa č. 47.

60. Sršne - hranica MLB, dĺžka 0,86 km, povrch spevnený makadam. Komunikácia vedie rovnobežne v smere východ - západ popri lokalite Podkova s trasou č. 48 z Červeného kríža.

62. Prostredný - Rudov posed, dĺžka 0,79 km, povrch spevnený makadam. Komunikácia prepája v smere V - Z trasu č. 47 a trasu č. 60, mierne svažitý terén.

63. Prostredný vršok, dĺžka 1,62 km, povrch spevnený makadam. Komunikácia priamo bez zákrut v smere východ - západ sleduje horný tok Vydrice, ktorý je severne. Napája sa na západe na trasu č. 51 a na východe na trasu č. 48, smer Biely kríž.

64. Slalomka – Zbojníčka, dĺžka 2,88 km, povrch spevnený makadam. Komunikácia vedie od západu - trasy č. 47 z Rače popri hranici MLB. Pokračuje cez Urbársky les k trase č. 41, nad Horáreň nad Peknou cestou. /tzv. Okrajovka/.

Údaje sú čerpané z prehľadu MLB, podrobnejšie sú dokumentované v grafickej prílohe, v ktorej je viditeľná aj poloha jednotlivých ciest a komunikácií. Grafická a popisová časť majú spoločné značenie komunikácií. Väčšina asfaltových a makadamových ciest slúži nielen na lesohospodárske účely, ale aj pre rekreačné účely. Z prehľadu je zrejmé, že cestná sieť v MLB je dostatočná pre účely rekreácie aj lesného hospodárstva a nie je potrebné budovať nové cesty. Nevyhnutná je ale rekonštrukcia jednotlivých úsekov a údržba existujúcej siete komunikácií v kvalitnom a bezpečnom stave.

V roku 2019 je pripravený do rekonštrukcie v rámci údržby úsek, kde sa zrealizuje nový asfaltový povrch na trase od Peknej cesty smerom U Jeleňa /č. 32/, pokračovanie smer Dieliky /č.28/ až po Spariská /č.27/. Celková dĺžka rekonštruovaných úsekov ciest je cca 4,2 km a je vyznačená aj v grafickej prílohe. Rekonštrukcia ďalších poškodených úsekov komunikácií je závislá od pridelenia a rozdelenia finančných prostriedkov na ten ktorý rok.

3.1.2 Hlavné prístupové komunikácie

- a. **Cesta na Červený Most – prístup na Železnú Studienku** - označená ako č. 6 a **Kačín**, označená ako č. 7. Dvojpruhová asfaltová komunikácia, ktorá na úrovni Červeného mosta prechádza do dlažbových kociek. Tieto majú po okrajoch cesty červený asfalt. Ide o najvyužívanejšiu cestu pre individuálnu dopravu a MHD. Na križovatke pred Červeným mostom je vybudovaný kruhový objazd z bariérových pásov. Cesta sa napája na hlavnú mestskú komunikačnú sieť cez semaforne riadenú križovatku.
- b. **Prístup na Kamzík z Podkolibskej cesty**. Dvojpruhová asfaltová cesta s novým povrchom. Využívajú ju hlavne motorizovaní návštevníci Bratislavy zo Slovenska, ale aj z cudziny na krátkodobú aj dlhodobú rekreáciu (veža, hotel). Takisto aj domáci návštevníci najmä z priľahlých sídlisk. MHD končí pri areáli Filmových ateliérov Koliba, odtiaľ už návštevníci musia prejsť do lesoparku pešo, alebo automobilom. Asfaltový

koberec je položený až po Cvičnú lúku, resp. k hotelu WEST alebo na TV vysielac Kamzík.

- c. **Pekná cesta – prístup z Rače** /trasa električky/ od Krasňan. Cesta je v zlom stave, čo vyplýva aj zo zlých spádových pomerov – miestami nad 20 %. Využívaná je najmä domácimi návštevníkmi, hlavne majiteľmi chatiek a záhradiek v tejto oblasti.
- d. **Detvianska a Popolná ulica – prístup od Rače** /časť Kopanice/. Táto asfaltová dvojpruhová cesta bola v minulosti využívaná hlavne návštevníkmi Slalomky. V súčasnosti je menej využívaná, väčšinou len obyvateľmi Rače ako nástupný bod na Červený Kríž.
- e. **Cesta na Klanec – prístup od Lamača na Kačín**. Asfaltová jednopruhovú cesta je zle vyznačená medzi domami a tak je využívaná prevažne len domácimi obyvateľmi z Lamača, hlavne ako nástupný bod na Kačín, ale aj k okolitým lúčkam.
- f. **Cesta z Marianky – prístup od Marianky na Malý Slavín**. Asfaltová jednopruhovú cesta je strmšia a je využívaná najmä domácimi obyvateľmi z Marianky, hlavne ako nástupný bod na Malý Slavín, ale je prepojená aj na údolie Vydrice cez lokalitu u Slivu.

3.1.3 Hlavné prístupy z MHD

- a. **Cesta na Červený Most** - prístup od konečnej zastávky trolejbusu pri areáli Eset /Vojenská nemocnica/. Počas turistickej sezóny a cez víkendy premáva dolnou časťou údolia Vydrice až po zastávku Sanatórium autobus /interval 0,5 - 1 hodina/. Autobusy zachádzajú aj na Kačín od križovatky Železná studnička.
- b. **Na konci Podkolibskej cesty** je konečná zastávka trolejbusu z centra mesta. Odtiaľto je to peši k veži Kamzík a Cvičnej lúke cca 1,5 kilometra..
- c. **Pekná cesta** – zastávka električky z mesta a Rače. Odtiaľto je to peši k záhrade Šinweg cca 1,2 kilometra, k horárni plus 300 metrov.
- d. **Detvianska ulica**, centrum Rače - zastávka električky z mesta. Odtiaľto je to peši k Slalomke cca 1,7 kilometra, na lokalitu Červený Kríž plus 1,5 kilometra.
- e. **Cesta na Klanec** – prístup od Lamača na Kačín. Do sídliska Podháj chodí linka autobusu, aj cez víkendy. Odtiaľto je to peši k lokalite Kačín cca 2,2 kilometra.
- f. **Marianka** – prístup od Lamača je autobusmi MHD a taktiež autobusmi IDS BSK. Z Marianky vychádzajú dve značkové trasy do lesoparku.

3.1.4 Hlavné prístupy z parkovísk

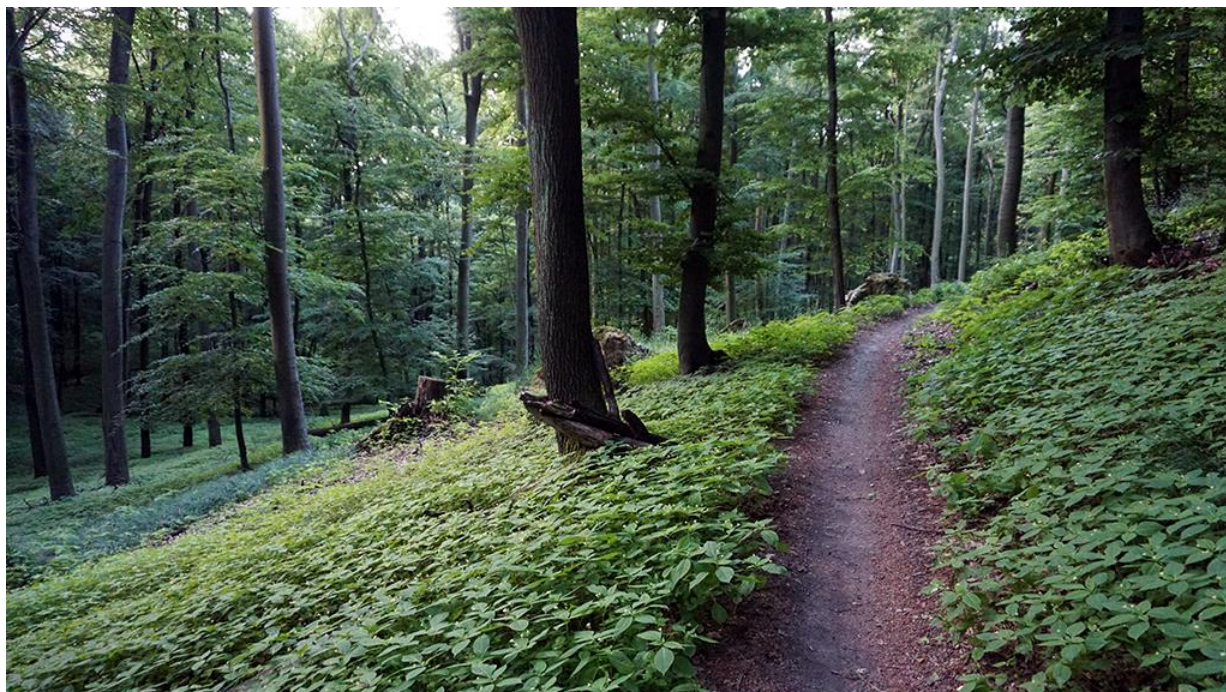
- a. **Cesta na Červený Most** - parkovisko P1 je východne od Červeného mosta, nad Partizánskou lúkou, kapacita cca 40 stání. Parkovisko P2 je na opačnej strane komunikácie, kapacita cca 65 stání. Pri otočke trolejbusov vzniklo v areáli bývalej Vojenskej nemocnice pohotovostné parkovisko, kapacita cca 55 stání. Počas víkendov tieto parkoviská nepostačujú. Návštevníci parkujú všade popri prístupových komunikáciach, najmä ul. Pri Železnej Studničke.
- b. **Kamzík** nad konečnou, otočkou linky trolejbusu z Podkolibskej je parkovisko, ozn. P3, kapacita cca 80 stání. Popri prístupovej komunikácii bolo nedávno vybudované jednostranné parkovanie pre cca 80 automobilov. Pod prístupom k veži Kamzík je parkovisko s kapacitou cca 80 stání, ozn. P4. Parkovisko má aj hotel West. Počas víkendov sa ale parkuje všade popri komunikáciach, tento stav je neúnosný.
- c. **Pekná cesta - Horáreň**. Pod Horárňou je malé parkovisko s kapacitou cca 30 stání. Počas víkendov sa ale parkuje všade popri komunikácii - tento stav je neúnosný.

3.1.5 Lesná dopravná sieť, prístupy do lesa

Pri inventarizácii /stav z r. 2006/ bol zisťovaný stav a dopravná spôsobilosť komunikácií pre nákladnú dopravu v členení: 1L – tvrdé lesné cesty s dôkladne spevnenou vozovkou, technicky úplne vybavené, použiteľné pre odvoz dreva po celý rok, pri plnom využití kapacity nákladného automobilu. 2L – cesty s upraveným priečnym i pozdĺžnym sklonom, jednoducho spevnené, na dobrom podloží nespevnené, zjazdné za suchého počasia – sezónny odvoz. Toto členenie je použité aj v tabuľkách, v prílohe Konceptie.

3.2 Chodníky a pešie trasy

Chodníky tvoria v rámci lesoparku významnú súčasť rekreačnej infraštruktúry. Chodníky spájajú rekreačné strediská a lokality v rámci celého lesoparku (MLB). Ich hlavnou funkciou je spájať a nenáročným spôsobom sprístupňovať esteticky hodnotné lokality, prírodné útvary, úkazy, pamiatky, prírodné scenérie a vhodným spôsobom sprístupňovať a umocňovať krásy, ktoré krajina poskytuje z hľadiska historického, vedecko-náučného a esteticko - krajinárskeho.

Základná sieť chodníkov má svoj pôvod v poľovníckych a ochranných chodníkoch. Postupne boli prebudované, vhodne upravované a predĺžované. Aktívnu činnosť vyvíja aj Klub slovenských turistov, ktorý značuje turistické chodníky v rámci celého Slovenska.

Na území MLB sa nachádzajú viaceré turistické značkové chodníky, z ktorých niektoré majú trasy presahujúce územie MLB. Na Slovensku sa používajú štyri druhy farebného značenia: červené chodníky sú celoslovensky významné turistické trasy vedúce naprieč Slovenskom. Sú to diaľkové, často aj hrebeňové trasy prechádzajúce cez viaceré kraje. Modré chodníky sú významné turistické trasy v rámci kraja. Zelenou farbou sa značia trasy v rámci okresu. Žltou farbou sa značia trasy, ktoré sú spojkami medzi ostatnými trasami. Z dôvodu, že na území MLB je pomerne hustá sieť turistických trás, uvedené pravidlá tu neplatia v plnom rozsahu. Povrch turistických chodníkov je rôzny - od klasického pešieho vyšliapaného chodníka, cez lesnú cestu širšiu ako chodník, až po cestu s asfaltovým povrchom.

Širšie chodníky (zvážnice) sú často využívané aj pre automobilovú nákladnú prepravu pri odvoze vyťaženej drevenej hmoty a tiež slúžia ako cyklotrasy - sú to tzv. súbehy, ktoré sa nachádzajú prakticky na všetkých, resp. na väčšine z 12 vyznačených turistických chodníkov.

Dôležitou charakteristikou je vybavenosť, možnosť odpočinku na trasách, ktorá je zväčša dostatočná, ale sú aj úseky vhodné na doplnenie. Viac podrobností uvádzame pri popise jednotlivých trás chodníkov. Jednotlivé trasy chodníkov sú znázornené v grafickej prílohe v M 1:10 000.

3.2.1 Popis trás turistických značkových chodníkov

1. Červený chodník, TZT 0701 – Štefánikova magistrála (Cesta hrdinov SNP) sa začína na hrade Devín, prechádza Devínskou Kobylou, aj časťou MLB Sitina. Pokračuje v meste cez Slavín a Horský park až vstúpi na územie MLB, ul. Pri Suchom Mlyne. Prechádza popod železničnú trať, smerom k pracovisku Mestskej polície. Trasa stúpa na Kamzík popri lúčke a rozhľadni /Americké námestie/. Popri Cvičnej lúke trasa pokračuje chodníkom v členitom teréne a po križovaní s vedením VN má charakter hrebeňového lesného chodníka. Približne od časti Spariská vedie trasa ako asfaltová cesta až po Červený Kríž a ďalej až k hranici MLB a na Biely kríž. Dĺžka trasy je cca 11,7 km + 800 m po Biely kríž.
Na trase je dostatočná turistická a rekreačná vybavenosť, cca po každých 500 metroch je altánok, lavičky alebo iná možnosť posedenia. Časť trasy je asfaltovaná, od križovania s asfaltovou komunikáciou od Peknej cesty, Pánsky les je táto trasa pre peších súbežná s cyklotrasou č. 047. Je to viac ako polovica jej dĺžky.
2. Červený chodník TZT 0702 - Chodník Jurka Szomolányiho - od Červeného mosta (hlavný vstup do lesoparku), stúpa popri Lamači smerom na Klanec. Tu už má takmer rovinatý charakter a tiež asfaltový povrch. Ďalej pokračuje smerom na Kačín – Za Kačínom - Sekyl. Úsek Kačín - Sekyl je lesná cesta, širší chodník, trasa pokračuje za hranicou MLB do Marianky. Dĺžka trasy je cca 5,4 km.
Na trase je dostatočná turistická a rekreačná vybavenosť, cca po každých 500 metroch je lúka alebo altánok s možnosť posedenia. Väčšina tejto pešej trasy je súbežná s cyklotrasou č. 8012 Lamač - Druhý kameňolom.
3. Modrý chodník TZT 2401 - od zastávky električky - Figaro - Sliachská - Ahoj. Nasleduje stúpanie popri komunikácii po chodníku /cca 1,2 km/. Stúpanie v lese, lesná cesta + cyklotrasa 8017 smer Briežky – Kamzík. Aj druhá časť chodníka od vrcholu Kamzík smerom dolu vedie po komunikácii /asfaltová/ + súbeh s cyklotrasou /modrá/, smerom Krásna Hôrka – Národný onkologický ústav, dĺžka trasy cca 1,4 km, spolu 1. a 2. časť 2,6 km.
4. Modrý chodník TZT 2402 - trasa začína od zastávky električky – Krasňany - Pekná cesta, stúpa popri záhradkách, asfaltovou komunikáciou k Horárni. Pod lesom je oddychová rekreačná lúčka s vybavením pre deti /cca 2,3 km/. Zároveň je trasa súbežná s cyklotrasou č. 2009 až po údolie Vydrice /U Slivu, cca 1,9 km/. Trasa pokračuje ďalej na Spariská - U Slivu - Malinský vrch /už mimo hraníc MLB/ - Marianka, dĺžka trasy plus cca 4,6 km.
5. Modrý chodník TZT 2403a - trasa začína od zastávky MHD Rača cintorín, stúpanie popri komunikácii /cca 1 km/ – Knižkova dolina. Chodník pokračuje stúpaním v lese a po úbočí, popri vrchole Malá Baňa, pokračuje ďalej smerom na Vypálenisko - Pánova lúka - údolie Vydrice /po hranicu MLB cca 4,9 km/ - Bystrické /už mimo hraníc MLB/ - Pod Dračím hrádkom. Nie je značený súbeh s cyklotrasou / okrem spodnej asfaltovej časti. Dĺžka trasy plus cca 5,9 km.
6. Modrý chodník TZT 2403b - má spoločný začiatok v Rači s trasou č.10 – Rača cintorín, stúpa popri asfaltovej komunikácii smerom - Kopanice – Slalomka – Biely kríž, úsek mimo hranice MLB. Celá trasa tvorí súbeh s cyklotrasou č. 5012, komunikácia je široká, asfaltová, dĺžka trasy plus cca 4,2 km. Trasa je dobre vybavená, na časti premáva aj MHD (autobus).

Trasy č. 5 a 6. tvoria okruh, severná časť Pod dračím Hrádkom - Biely kríž je mimo územia MLB.

7. Zelený chodník TZT 5101 – Rača – cintorín – Amfiteáter - Knižkova dolina, najprv stále stúpa až po Zbojníčku. Pokračuje smerom Kotlárika /najvyšší bod trasy/, potom ďalej už mimo hraníc MLB – Bystrické - Pod Dračím hrádkom. Za Kotlárikou klesá trasa k údoliu Vydrice, ktoré pretína. Dĺžka na území MLB je cca 3,0 km + 800 m stúpania z Rače. V prvej časti vedie trasa po asfaltovej komunikácii, ale nemá súbeh so značenými cyklotrasami. Cyklisti tento úsek ale používajú /aj pre rýchlu jazdu smerom dolu do Rače/.
8. Zelený chodník TZT 5125 - vedie z Bratislavy - Hlavnej stanice cez Kolibu, ulicou Cesta na Kamzík, ktorá vedie v údolí medzi Kramármi a Kolibou. Pokračuje popri konečnej trolejbusov severným smerom až po Cvičnú lúku. Po celej trase stále stúpa, dĺžka v MLB je cca 1,5 km. Vybavenosť možno doplniť v časti pri vedení VN. Súbeh s cyklotrasou je v strednej časti, ktorú tvorí asfaltová komunikácia + chodník.
9. Žltý chodník TZT 8101 - začína na Kamzíku klesaním do údolia Vydrice, kde vyúsťuje pri budovách MLB a areáli IX. Mlyna, pokračuje stúpaním na Klanec a klesá do Lamača k zastávke MHD. Trasa predstavuje typický peší spojovací chodník bez súbehu s cyklotrasou, dĺžka je 3,2 km.
10. Žltý chodník TZT 8102 - trasa začína od zastávky električky – Rača - Krasňany, pokračuje smerom Pod Chlmcom a klesá do údolia Vydrice k Snežienke - Prvý kameňolom. Trasa vedie po asfaltovom chodníku popri hlavnej komunikácii a opäť stúpa smerom Za Kačínom, na tomto úseku má charakter hrebeňovky a je súbežná s lesnou komunikáciou. Pokračuje za hranicou MLB na Sekyl do Záhorskej Bystrice k zastávke MHD (autobus).
Na trase by bolo vhodné doplniť vybavenosť /posedenie, altánok, atď. / v časti od údolia Vydrice po Kačín. Takmer polovica pešej trasy je súbežná s cyklotrasou č. 2008 Druhý Kameňolom - Sekyl - Za Kačínom - hrebeňom a klesaním k údoliu Vydrice a k horným rybníkom, dĺžka je 7,6 km.
11. Žltý chodník TZT 8103 - tvorí krátke prepojenie z Partizánskej lúky smerom na Kamzík. Je to lesný chodník, ktorý stúpa k červenej značke, jeho dĺžka je 1 km.
12. Žltý chodník TZT 8126 – Zbojníčka /pri Dolnom Červenom Kríži/ - Pánova lúka - Malý Slavín - Malinský vrch, dĺžka je 2,6 km. V záverečnej časti, od údolia Vydrice po Malinský vrch je súbeh s cyklotrasou. Tu je aj lesná cesta, s možnosťou vyhnutia sa, je potrebné doplniť značenie. Vybavenosť na trase je dostatočná.
13. Červená lyžiarska trasa TZT 3001 - vychádza z Kamzíka, pokračuje cez Spariská a Biely kríž až na Pezinskú Babu. Lyžiarska trasa vedie popri turistickom chodníku č. 1

Celková dĺžka značených turistických chodníkov pre peších na území MLB je **cca 34,8 km**.

Hlavný rekreačný chodník (promenáda) vedie súbežne s cestou v Hornej Mlynskej doline. Zo začiatku vedie po obidvoch stranách doliny, potom striedavo po jednej a druhej strane. Chodník začína pri parkovisku pod Červeným mostom, pokračuje popri Ceste Mládeže - Železná studienka, Snežienka, Sanatórium. Dĺžka je cca 7,1 km.

Ďalší často využívaný rekreačný chodník vedie od Rače po Dolný Červený Kríž /modrá značka/ TZT 5101, následne neznačené.

Osobitý ráz má veľký náučný chodník, ktorý vedie z Kamzíka, cez Železnú studničku až po Partizánsku lúku, s celkovou dĺžkou cca 4,0 km. Je na ňom umiestnených niekoľko informačných tabúl.

Dobre vybavená chodníkmi je aj oblasť Sitiny, kde je potrebná najmä údržba okolia chodníkov, aj vytvorenie prístup. Dĺžka komunikácie pre údržbu v smere S-J je cca 2,2 km.

Celkovo je na území MLB do 48,5 kilometrov značených peších chodníkov, včítane promenády a chodníka popri hlavnej komunikácii, v smere Sanatórium až po Druhý kameňolom. Údaje o turistických chodníkoch boli čerpané z prehľadu MLB, podkladov KST Sekcie značenia a turistickej mapy VKÚ v mierke 1:10 000, podrobnejšie sú dokumentované v grafickej prílohe, v ktorej je viditeľná aj poloha jednotlivých chodníkov. Grafická a textová časť majú jednotné značenie komunikácií.

Niektoré trasy pre peších, najmä v lese sú nespevnené a niektoré sú súbežné s cyklotrasami, resp. sa s nimi križujú. Problémové miesta sú vyznačené v grafickej prílohe. Združenie Naše Karpaty navrhlo pravidlá pohybu, prednosti na súbežných trasách.

Z prehľadu je zrejmé, že súčasná sieť peších chodníkov v MLB pre účely rekreácie je dostatočná, a teda nie je už potrebné budovať nové trasy. V lese sa nachádzajú aj ďalšie chodníky, ktoré je možné využívať. Nevyhnutná je ale rekonštrukcia jednotlivých úsekov a údržba existujúcej siete chodníkov, tak aby boli v kvalitnom a bezpečnom stave.

V roku 2019 odporúčame realizovať rekonštrukciu časti modrého chodníka TZT 2403a v úseku od Vypáleniska po Pánovu lúku, v dĺžke cca 900 metrov.

Spracovaná Koncepcia v predchádzajúcej časti definuje aj novú zonáciu územia MLB. V zóne „ochrany prírody a rekreácie“ (tzv. Zóna C) so zvýšenou ochranou prírody, bude obmedzený výrub stromov, nie však pohyb chodcov, ani cyklistov. V prípade pádu stromu, alebo iného obmedzenia pohybu na značenom turistickom chodníku, či cyklotrase bude potrebné zabezpečiť uvoľnenie trasy.

3.2.2 Náučný chodník

MLB ponúkajú možnosť absolvovania trasy náučného chodníka, pešia trasa, prechádzka: Červený most - Železná studienka - Kamzík. Zastavenia náučného chodníka sú zamerané na pamiatky a históriu, živočíšstvo a rastlinstvo a poľovníctvo a lesníctvo. Jedným zo zastavení je panel s názvom „Vo vode a pri vode“. Na paneli s krátkym popisom sú zobrazené druhy kapor, pstruh potočný, zubáč veľkouústy a štika.

3. 3 Cyklotrasy

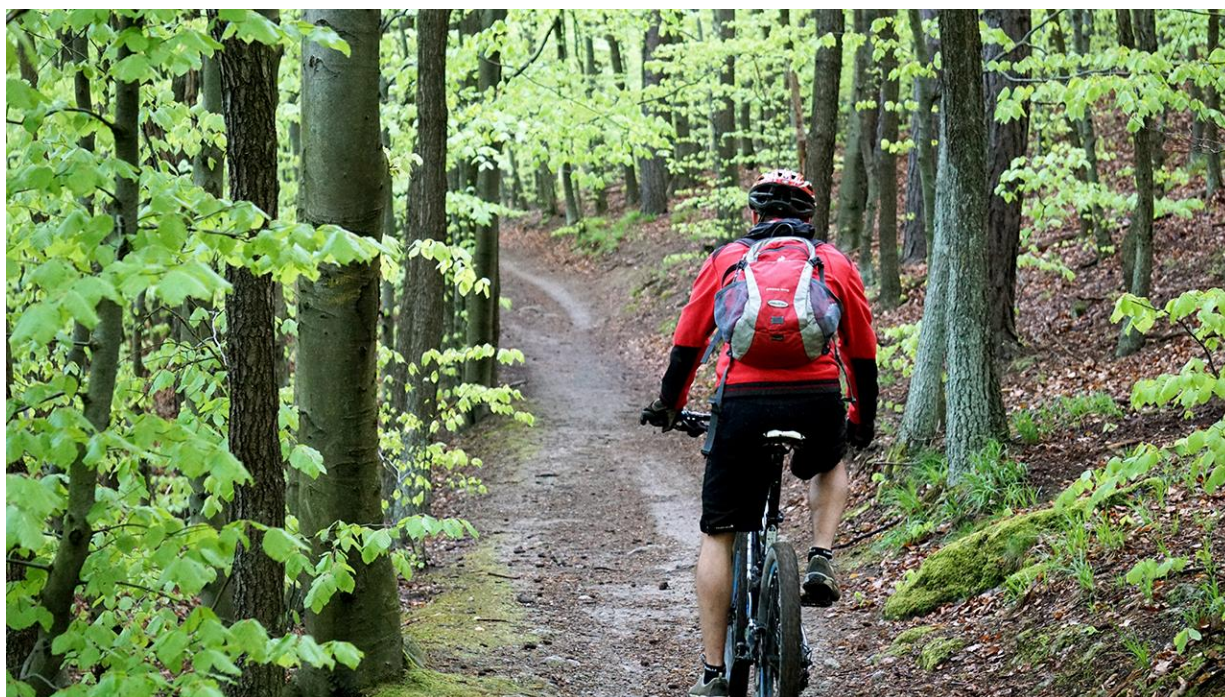
Cyklotrasy sa postupne stali dôležitou súčasťou rekreačného využitia potenciálu MLB. Trasy pre cyklistov v MLB sú často súčasťou dlhších trás. Ako základ pre ich označenie bol prevzatý materiál BSK, kde sú jednotlivé trasy označené podľa príslušnej metodiky. Zároveň sa pre cykloturistiku na území MLB využívajú aj miestne asfaltové komunikácie.

Cyklotrasy v MLB môžeme rozdeliť do troch skupín:

Prvou a aj najstaršou skupinou sú cyklotrasy vedúce po asfaltových cestách, po šotolinovom povrchu, po zväžniciach, po lesných cestách či po chodníkoch. Tieto sú väčšinou súčasťou dlhších trás, ktoré presahujú hranice MLB. Často vedú v súbehu s turistickými trasami. Tieto trasy sú podľa povrchu určené hlavne pre krové či horské bicykle (v prípade asfaltových úsekov aj pre cestné bicykle).

Ďalšou skupinou cyklotrás v MLB sú špeciálne vybudované cyklotrasy určené hlavne pre horské bicykle – singletraily. Sú to technickejšie cyklotrasy, väčšinou o šírke pre jeden bicykel, a sú veľmi obľúbené nielen na Slovensku, ale po celom svete.

Tretou skupinou cyklotrás v MLB sú zjazdové cyklotrasy, ktoré sa nachádzajú najmä v okolí Kamzíka (Bikepark Koliba - Rohatka, Blue Trail, Driver 8, Kameňák – využívajúce jestvujúcu lanovku), Dolného červeného kríža (Slalomka) a Bieleho kríža (TBK 1,2,3).

Singletraily a zjazdové cyklotrasy boli budované špeciálne pre horské bicykle. Každá z týchto cyklotrás bola budovaná cyklistami, cyklistickými združeniami (OZ) v spolupráci s pracovníkmi Mestských lesov. O údržbu každej z týchto cyklotrás sa stará niektoré občianske združenie (napríklad OZ Pedál, Slobodný Bajker o.z. - Bikepark Koliba, OZ Trail Biely kríž, firma BSP Sizar) s ktorým o tomto uzavreli MLB zmluvu. Každý z týchto subjektov sa stará o zverenú cyklotrasu v spolupráci s pracovníkmi MLB na vlastné náklady.

Najstarší singletrail (Cerová dráha) sa začal budovať svojpomocne v roku 2010. Odvtedy vznikla na území MLB jedinečná sieť poprepájaných singletrailov v celkovej dĺžke takmer 50 km plus

zjazdové trate v okolí Kamzíka, pod Bielym krížom a pri Dolnom Červenom kríži. Dnes je možné absolvovať takmer plynulý okruh, cez celý lesopark práve po singletrailoch, od Železnej studničky až na Kamzík. Singletraily sa stali veľmi vyhľadávané a ich návštevnosť neustále rastie.

Za účelom rozvoja špecializovaných cyklotrás (singletrailov a zjazdových tratí) na území MLB vznikol v roku 2015 v spolupráci občianskych združení a MLB dokument „Koncepcia rozvoja horskej cyklistiky na území Mestských lesov v Bratislave“, ktorú schválili aj poslanci mesta Bratislava uznesením č. 260/2015.

Všetky cyklotrasy v MLB majú značenie podľa STN 01 8028 – Cykloturistické značenie, niektoré singletraily sú značené aj medzinárodným IMBA značením. Značenie cyklotrás v MLB zabezpečil Bratislavský samosprávny kraj (BSK) a realizoval ho Slovenský cykloklub (SCK) - občianske združenie s celoslovenskou pôsobnosťou zaoberajúce sa legalizáciou, budovaním a značením cyklotrás. BSK v spolupráci s SCK zabezpečuje udržiavanie a obnovu značenia cyklotrás nielen v MLB ale aj na celom ostatnom území BSK.

Z dlhodobého hľadiska je potrebné doriešiť otázku údržby cyklotrás, ale aj údržby turistických chodníkov. Perspektívne bude vhodné začať budovať samostatné cyklochodníky, tzv. singletraily. Pomôže to vyriešiť kolízne body, strety medzi cyklistami a pešími turistami, napr. v pretáženom priestore na Kamzíku alebo v okolí Cvičnej lúky. Posledné roky taktiež narastá počet návštevníkov na elektrobicykloch a kolobežkách.

Grafická príloha zobrazuje hlavné - značované trasy aj alternatívne trasy pre cyklistov, ktoré zväčša vedú po asfaltových a spevnených komunikáciách.

Osobitou témou sú občasné konflikty medzi cyklistami a následkami, ktoré vznikajú pri ťažbe, približovaní a odvoze dreva. Tieto činnosti je potrebné realizovať čo najšetrnejšie voči rekreačnej infraštruktúre a s ohľadom na estetiku lesa.

Súčasťou popisu je mapa cyklotrás v prílohe.

3.3.1 Popis cyklotrás

1. červená 047: Štefánikova magistrála: Koliba – Kamzík – Pod Chlmcom – Tri duby – Pekná cesta Spariská – Vypálenisko – Dolný Červený kríž – Biely kríž, dĺžka trasy na území MLB – 10,6 km

Popis: Dlhšia, zaujímavá trasa, spájajúca rekreačné areály Kamzík, Červený a Biely Kríž. Od konečnej zástavky trolejbusu stúpa asfaltová cesta, až na obľúbené rekreačné miesto Kamzík (bufety, detské ihrisko, servisný cyklostojan a pumpa). Nachádzajú sa tu tiež lúky a altánky s ohniskami. Asfaltová cesta pokračuje ešte asi 1 kilometer postupným klesaním, kde sa odpája na širokú lesnú cestu a po lese pokračuje až na Spariská. Táto časť obsahuje aj kondične náročnejšie stúpania. Od Sparisk pokračuje znova asfaltka, cez rekreačný areál Červený Kríž (altánky, ohniská) až na Biely kríž. Na lúke s lavičkami, altánkom sa nachádza aj obľúbený bufet Včelín. Biely kríž je križovatka cyklotrás, môžeme pokračovať ďalej na Sv. Jur, Borinku, Lozorno, alebo na Raču.

2. modrá 2008: IX. Mlyn – Železná studienka – Nad Kačínom – Svätý vrch – Biely kríž – údolie Vydrice – U Slivu – Pekná cesta, Spariská – Tri duby – Kamzík – IX. Mlyn, dĺžka trasy na území MLB – cca 22,2 km

Popis: Trasa vedie po asfaltovej a lesnej ceste cez Železnú studienku (bufet), okolo rybníka hore ponad Kačín, až na Biely kríž s bufetom Včelín (križovatka cyklotrás). Odtiaľ pokračuje popri potoku Vydrice, cez prírodne hodnotné územie až do lokality „U Slivu“ (buduje sa tu bufet pre cyklistov). Cez Spariská vedie trasa po hrebeni až na rekreačný areál Kamzík a odtiaľ späť na Železnú studničku.

3. modrá 2007: Lamač – Hrubá Pleš – pod Kačínom – Železná studienka, dĺžka trasy na území MLB – 5,4 km

Popis: Nenáročná asfaltová cesta vhodná aj pre rodiny s deťmi a rekreačných cyklistov. Trasa

začína pri bufete na Železnej studienke a vedie okolo historickej Rotundy, údolím popri potoku. Cestu lemujú lúky s lavičkami a ohniskami, ako aj náučný chodník pre deti s drevenými zvieratkami. Vyššie prechádza okolo malého rybníka a kúsok od cyklotrasy je v lese ukrytý domček na strome. Trasa vedie popod zrekonštruovaný rekreačný areál Kačín (altánky, ohniská, ihrisko pre deti) a potom klesá až na sídlisko v Lamači.

4. modrá 2009: Krasňany - U Slivu - Marianka, asfaltový povrch, dĺžka trasy na území MLB – 4,8 km

Popis: Prevažne asfaltová cesta z Krasňan, vedie cez rekreačný areál Horáreň Krasňany (detské ihrisko, altánky a grily na opekanie). Trasa ďalej pokračuje po asfaltke lesom, až k lokalite „U Slivu“ (bude sa tu bufet pre cyklistov), odkiaľ stúpa smerom na Malý Slavín (rekreačný areál s ohniskami a diskogolfom). Odtiaľto klesá lesná cesta až do Mariánky.

5. modrá 2012: - Cerová dráha: Želená studienka – Kačín – údolie Vydrice, dĺžka 10,7 km, prevýšenie cca 250 m

Popis: Oblúbený, obojsmerný singletrail Cerová dráha, začína nad rybníkom pri Železnej studienke a pokračuje po vrstevnici 10.2 km až na rekreačný areál Malý Slavín (ohniská, altánky). Úzka lesná cesta kopíruje dávny poľovnícky chodníček, rovné úseky sa striedajú s krátkymi výšlapmi či zjazdami. Cerová dráha neobsahuje skoky, či náročné pasáže, vedie však aj cez korene, kamene a iné zábavné prvky.

6. zelená 5003: Stupava – Malinský vrch – Malý Slavín – Za Kačínom – Železná studienka – Snežienka – II. Kameňolom – U Slivu – údolie Vydrice – Bystrické – Biely kríž - Stupava, dĺžka trasy na území MLB – 14,6 km

Popis: Dlhšia trasa vedie zo Stupavy cez Malý Slavín (altánky, ohniská, diskogolf), až na Železnú studničku. Momentálne je tu bufet, avšak plánovaná je obnova reštaurácie v historickom duchu aj rekonštrukcia objektu Rotundy. Trasa ďalej pokračuje zaujímavou časťou lesoparku okolo rybníkov, spodnej stanice lanovky až k bývalému Sanatóriu, s provizórnym rančom (kone, ovce). Cestu za Sanatóriom lemujú viaceré lúky s rekreačnými prvkami, ako aj dve obnovené mokrade s náučnými tabuľkami. Pri rybníku v lokalite Druhý kameňolom nájdeme zrekonštruovanú včelnicu, s možnosťou kúpy medu priamo z Mestských lesov. Cestou k bufetu „U Slivu“ sú ešte dva rybníky a altánky s ohniskom. Tu sa cesta odvíja do lesa a pokračuje popri potoku Vydrice. Oblasť je prírodne cenná, okrem meandrov Vydrice tu môžeme pozorovať aj zachovalé bukové lesy. Celá oblasť je navrhnutá na prírodnú rezerváciu. Tesne pod Bielym Krížom (bufet Včelín) trasa opäť nadväzuje na asfaltku a pokračuje cez Košarisko, popod hrad Pajštún späť do Stupavy.

8. zelená 5012: Rača - Slalomka - Biely kríž, asfaltový povrch, dĺžka trasy na území MLB – 2,6 km

Popis: Asfaltová cesta plynulo stúpa z Rače, okolo bývalého lyžiarskeho, dnes už lesom zarasteného areálu Slalomka. Pokračuje okolo protipovodňového poldra hore na Biely Kríž, kde na lúke s lavičkami a altánkom nájdeme aj oblúbený bufet Včelín.

9. zelená 5015: Vydrický trail: údolie Vydrice, pod Pánovou lúkou – U Slivu, dĺžka trasy na území MLB – 2,1 km

Popis: Singletrail vedie od Malého Slavína, cez prírodne cennú oblasť popri meandroch potoku Vydrice, až do lokality „U Slivu“. Tu sa Vydrický singletrail plynulo napája na Krasňanský a je možné pokračovať do Rače a na Kamzík.

10. žltá 8016: Červený most – Snežienka – Pod Chlmcom, asfaltový povrch, dĺžka trasy na území MLB – 4,9 km

Popis: Kratšia asfaltová cyklotrasa cez Železnú studienku s množstvom zaujímavostí a atrakcií. Partizánska lúka, kde trasa začína, je jeden z najznámejších oddychových areálov v Bratislave. V prírodnom prostredí sa tu nachádzajú detské ihriská, altánky na grilovanie, športoviská či bufety a cyklo-umyvárka. Hneď pri parkovisku sa nachádza aj servisný

cyklostojan s pumpou, na dofúkanie kolies a drobné opravy. Trasa pokračuje údolím popri potoku Vydrica, okolo dvoch rybníkov a zrekonštruovaného mlynu Klepáč až na známu Železnú studienku. V minulosti tu boli kúpele, dnes tu nájdeme bufet a historickú budovu Rotundy. Plánuje sa aj rekonštrukcia areálu v historickom duchu, vzniknúť by tu mala reštaurácia a ďalšie služby návštevníkom.

Nad Železnou studničkou sa nachádzajú ďalšie dva rybníky a prameň s pitnou vodou, po ktorom je celá oblasť pomenovaná. Na Snežienke nájdeme okrem spodnej stanice lanovky, ktorou sa dá dostať na Kamzík (aj s bicyklom), aj lúky vhodné na šport, relax či opekanie. Nájdeme tu aj mokrad, kde môžeme pozorovať žaby, kačice a iné živočíchy. Od Snežienky cesta stúpa prudko hore až k rázcestníku pod Chlmcom, odkiaľ je možné ďalej pokračovať na Raču a Biely kríž, či na Kamzík.

11. žltá 8012: Lamač - Kačín – II. Kameňolom, asfaltový povrch, dĺžka trasy na území MLB – 5,3 km

Popis: Asfaltová cesta začína na konci sídliska v Lamači a postupne stúpa lesom až na Kačín. Cestou je možné vidieť náučný chodník o včelách, včelnicu a včeliu záhradu. Zrekonštruovaný rekreačný areál Kačín ponúka pre verejnosť altánky, ohniská či ihrisko pre deti. Od Kačina trasa pomerne strmo stúpa a následne klesá, až do lokality Druhý Kameňolom. Tu okrem samotného opusteného kameňolomu, nájdeme aj rybník, studničku a lúku s altánkom. Taktiež je tu možné si zakúpiť med z Mestských lesov. Je možné pokračovať ďalej na Biely Kríž či späť do Lamača cez Železnú studienku.

12. žltá 8010: Hrubá Pleš - Záhorská Bystrica, spevnený povrch, mimo MLB, inak dĺžka 4,1 km

Popis: Lesná cesta vhodná pre horské bicykle, vedie z centra Záhorskej Bystrice kľudnými uličkami až do lesa, kde postupne mierne stúpa po šotolinovej lesnej ceste, až na Hrubú Pleš. Odtiaľ sa dá po asfaltke dostať na zrekonštruovaný rekreačný areál Kačín (altánky, ohniská, ihrisko pre deti), alebo dole do Lamača.

13. žltá 8017: Ahoj, Briežky - Kamzík, spevnený povrch, dĺžka trasy na území MLB – 1,3 km

Popis: Cyklotrasa vedúca od Figara, vhodná ako prístupová cesta do lesoparku. Posledná časť vedie po lesnej ceste až na rekreačný areál Kamzík (bufety, detské ihrisko, servisný cyklostojan a pumpa, bobová dráha). Z Kamzíka je možné pokračovať ďalej do lesoparku, na výber je viacero cyklotrás smerom na Železnú Studničku, Raču či Biely Kríž.

14. žltá 8014: Dieliky - Pod Chlmcom - horáreň Krasňany – Pekná cesta, Spariská – U Slivu, spevnený povrch, dĺžka trasy na území MLB – 9,3 km

Popis: Trasa sa začína "U Slivu" (bufet), kde plynulo nadväzuje na singletrail od Malého Slavína. Úzky singletrail vedie popri potoku, v prírodne hodnotnej lokalite Vydrica, až na Spariská, kde križuje asfaltku a pokračuje miernym zjazdom k zrekonštruovanému rekreačnému areálu horáreň Krasňany (detské ihrisko, grill, altánky). Tu sa trasa odpája smerom na Kolibu a pokračuje po singletraily miernym stúpaním až na Chlmec. Nasleduje krátky úsek širokou lesnou cestou a asfaltkou a trasa na následne opäť napojí na úzky singletrail, ktorý vedie po vrstevnici až na Dieliky.

15. žltá 8013: horáreň Krasňany – pod Malou Baňou - Slalomka, dĺžka trasy na území MLB – 4,6 km

Popis: Nenáročná trasa nad Račou s nízkym prevýšením a asfaltovým povrchom. Vhodná aj pre deti a nenáročných cyklistov. Vedie od obľúbeného rekreačného areálu Krasňany (detské ihriská, altánky, ohniská) k Zjazdovke (Slalomka, bývalý lyžiarsky areál). Cestu lemujú dubové lesy a vedie okolo vrcholu Malá Baňa s krásnym výhľadom na Karpaty (samotný vrchol je dostupný len pešo, cca 5 min od asfaltky). Od Slalomky sa dá ďalej pokračovať po asfaltke na Biely Kríž, alebo dole do Rače.

16. žltá 8020: Vypálenisko - Údolie Vydrice – Malý Slavín, dĺžka trasy na území MLB – 1,6 km

Popis: Krátka cyklotrasa pre horské bicykle, v prírodne zaujímavej oblasti potoka Vydrica. Trasa začína na Vypálenisku na asfaltovej ceste, ktorá tvorí hlavnú spojnicu medzi Železnou

Studienkou a Bielym Krížom. Z Vypáleniska vedie lesná cesta, ktorá mierne klesá, križuje Vydrický singletrail, až k potoku Vydrica. Táto oblasť patrí k prírodne najhodnotnejším v lesoparku, okrem nádherných meandrov potoka tu môžeme vidieť aj vzácneho bociana čierneho, či ďalšie živočíchy. Od potoka cesta mierne stúpa, okolo hrobu dvoch Sovietskych vojakov z druhej svetovej vojny (pamätník), k rekreačnému areálu Malý Slavín, kde nájdeme altánky s ohniskami, studničku, stolný tenis či frisbee disk golf.

17. žltá 8007: Marianka - Malinský vrch – Malý Slavín, dĺžka trasy na území MLB – 0,8 km
Popis: Cyklotrasa vedúca po lesnej ceste ponad pútnické miesto v Mariánke, odkiaľ trasa pomerne náročne stúpa na lúku Stánisko. Lúka je krajinársky hodnotné a rekreačné miesto s altánkom a ohniskom (trampská osada). Následne trasa pokračuje už bez prevýšení cez Málinský vrch, až na rekreačný areál Malý Slavín (altánky, ohniská, diskolf).

18. žltá 8027: Trail Biely kríž, pod Bielym krížom - Rača, tri trasy: TBK 1,2,3, jednosmerné zjazdové trate, celková dĺžka 5,6 km
Popis: V súčasnej dobe pozostáva Trail Biely Kríž (TBK) z troch častí - TBK1, TBK2, TBK3 a jednej výšľapovej sekcie – UPHILL. Všetky uvedené časti sú jednosmerné a určené výhradne pre cyklistov. Ponúkajú rozličnú mieru obtiažnosti, pričom je možné väčšinu prekážok obísť alebo prejsť menšou rýchlosťou v prípade neskúsenejších jazdcov. Predpokladom sú aspoň základné skúsenosti s jazdou v teréne a bezpečnostné vybavenie ako prilba a pod.

TBK1: Úvodná, najvyššie položená časť trailu so začiatkom pod lokalitou Biely Kríž. Táto časť vedie nenáročným terénom bez väčšieho prevýšenia a preto je vhodná aj pre začiatočníkov a ako úvodný trail na rozjazdenie. Má „pumtrackový“ charakter a príjemný „flow“ umožňujúci pri správnej technike dosiahnuť aj väčšiu rýchlosť. Končí križovaním asfaltovej cesty za ktorou nasleduje výšľap k ďalším častiam trailu.

TBK2: Druhá časť trailu začínajúca na vrchole Piesky (447m). Jedná sa o rýchlu, stredne náročnú časť, ktorá vedie takmer výhradne dolu kopcom. Stretneme sa tu s menšími aj väčšími skokmi, ktoré sa v prípade potreby dajú obísť. Táto časť ústi nad parkoviskom na Potočnej ul. v Rači. (pozn: v mape je zaznačená s číslom 8027 Rača Kopanice – Biely Kríž)

TBK3: Ide o ďalšiu vetvu vedúcu z vrcholu Piesky (447m). Vyniká rozmanitosťou terénu a prekážok. Preverí tak ako kondíciu, tak aj technické zručnosti jazdca. Nájdeme tu prírodné, kamenisté sekcie ale aj drevené lávky, dropy a rozmanité skoky. TBK3 končí pri starom kameňolome vo Vajnorskej doline odkiaľ je možný presun na cyklotrasu Jurava, alebo prístupovou cestou späť k trailom.

19. žltá (zatiaľ ešte bez označenia): Trail Slalomka, Dolný Červený kríž – Slalomka, dĺžka 2,5 km.

Popis: Nová jednosmerná zjazdová trať vedúca z Červeného kríža na Raču - Slalomku.

Dĺžky jednotlivých trás boli doplnené a bola vyhotovená podrobnejšia mapa cyklotrás na území MLB, kde je odhadom do 120 kilometrov cyklotrás. Prevažujú cyklotrasy s asfaltovým povrchom, ktorých je vyše 50 %. Niektoré úseky trás sú ale poškodené a potrebujú opravu.

Osobitnou skupinou sú trasy pre horskú cyklistiku.

Pre horskú cyklistiku slúžia na území MLB nasledovné cyklotrasy - traily:

- **Trail Cerová dráha**, modrá značka č. 2012, dĺžka 10,7 km, Železná studienka – Malý Slavín – údolie Vydrice, v prevádzke od roku 2011. Na cyklotrase sa nachádzajú rôzne hravé úseky bez náročných skokov, krátke výšľapy, ale aj priame, rovné úseky. Trail je preto vhodný aj pre menej náročných cyklistov a je obojsmerný.

- **Trail Biely Kríž**, CZT žltá značka č. 8027, pod Bielym krížom - Rača, jednosmerný zjazdový trail zpod Bieleho kríža, strednej až vyššej náročnosti. Skladá sa z troch zjazdových a jednej výšľapovej časti. Na cyklotrase sa nachádzajú rôzne terénne prekážky s možnosťou obchádzania. Trail je preto vhodný aj pre cyklistov so slabšími technickými schopnosťami, dá sa prejsť aj nižšou rýchlosťou.

- **Pät'bojársky trail**, Krasňanský trail, CZT žltá značka 8014, Dieliky - Pod Chlmcom - horáreň Krasňany – Pekná cesta, Spariská – U Slivu, dĺžka 9,3 km. Obojsmerný singletrail, vedený prevažne po vrstevniciach s malými stúpaniami a klesaniami. Prekážky sa dajú obísť, takže je vhodný aj pre začiatočníkov.

- **Trail Slalomka**, Dolný Červený kríž – Slalomka, dĺžka 2,5 km, jednosmerný zjazdový trail, stredne technický náročný, prekážky na trase sa dajú obchádzať, je vhodný pre technicky zdatnejších cyklistov.

- **Vydrický trail**, údolie Vydrice, pod Pánovou lúkou – U Slivu, dĺžka 2,1 km, obojsmerný trail bez výrazného prevýšenia, vhodný aj pre začiatočníkov.

Popis plánovaných singletrailov je v časti Konceptia I, trasy trailov sú vyznačené v grafickej prílohe.

Podľa schválenej Konceptie rozvoja horskej cyklistiky na území MLB /rok 2015/ sú na území MLB aj trate pre **horskú zjazdovú cyklistiku**:

Bike Park Koliba – trať Rohatka, trať Driver 8, trať Blue Trail, trať Kameňák.

Všetky trate sú naviazané na lanovú dráhu Železná studnička – Kamzík. Trate vybudovalo a spravuje združenie Slobodný Bajker, o.z. Zjazdové trate sú jednosmerné, smerom dole, nahor sa používa lanovka. V Konceptii I je popísaná úvaha dobudovania alternatívnych úsekov a výstavba novej trate Kameňák.

3.4 Kolízne body a súbehy trás.

Niektoré trasy pre peších, najmä v lese sú nespevnené a niektoré sú súbežné s cyklotrasami, alebo sa s nimi križujú. Problémové súbehy a strety sú vyznačené v grafickej prílohe. Označenie cyklistických trás síce rieši príslušná STN, ale ohľaduplnosť pri strete je daná najmä vzájomnou toleranciou.

Popis súbehov trás v MLB:

- A. úsek od Klanca po Kačín, kde vedie súbežná trasa pešieho turistického chodníka - červenej značky a cyklotrasy č. 8012 – Lamač - Druhý kameňolom. Súčasne je to asfaltová komunikácia využívaná pre lesohospodárske účely (č. 1: Lamač - Kačín). Dĺžka súbehu je cca 1,65 km.
- B. úsek od Železnej studničky /cyklisti/, resp. Snežienky /turisti/ po Za Kačínom, kde vedie súbežná trasa pešieho turistického chodníka - žltej značky a cyklotrasy č. 5003a - Železná studnička - Stupava. Súčasne je to komunikácia využívaná pre lesohospodárske účely (č.14: Druhý rybník – Kačín). Dĺžka súbehu je cca 2,55 km.
- C. úsek od Krásnej Hôrky /NOU/ po Kamzík /tzv. Cisárska cesta/, kde vedie súbežná trasa pešieho turistického chodníka - modrej značky a turistickej cyklotrasy. Súčasne je to komunikácia využívaná pre lesohospodárske účely (č. 20: Kamzík – Kramáre). Dĺžka súbehu je cca 650 m.
- D. úsek hlavnej Magistrály od U Jeleňa po Biely Kríž, resp. po hranicu MLB, kde vedie súbežná trasa pešieho turistického chodníka - červená značka – Štefánikova magistrála (Cesta hrdinov SNP) a cyklotrasy č. 047. Súčasne je to komunikácia využívaná pre lesohospodárske účely (č. 42 a 27: U cesta). Dĺžka súbehu je cca 3,55 km.
- E. úsek od horárne Krasňany po údolie Vydrice /U Slivu/, kde vedie súbežná trasa pešieho turistického chodníka - modrej značky: Krasňany - U Slivu a cyklotrasy č. 2009 Krasňany

- U Slivu - Marianka. Súčasne je to komunikácia využívaná pre lesohospodárske účely (č. 41). Dĺžka súbehu je cca 2,15 km.

- F. úsek z Rače /Slalomka, Millgrunt/ po Biely Kríž, kde vedie súbežná trasa pešieho turistického chodníka - modrej značky č. 11: Rača Kopanice – Slalomka - Biely Kríž a cyklotrasy č. 5012 Rača – Biely Kríž. Súčasne je to komunikácia využívaná pre lesohospodárske účely (č. 47). Dĺžka súbehu po hranicu MLB je cca 2,55 km.

Popri súbehoch sú problémom aj strety cyklistov a peších. Z tohto dôvodu navrhujeme zrealizovať úpravy križovania a minimálne dve mimoúrovňové križovania (mostíky), a to v lokalitách:

I. vybudovať cca 50 metrov preznačenej trasy singletrailu Pod Chlmcom

II. Bike Park Koliba –

a/ Blue Drive,

b/ Kameňák

4. Ďalšie podnety

4.1 Plnenie úloh Akčného plánu

Akčný plán je súčasťou Konceptie rozvoja Mestských lesov v Bratislave (2017). Sú v ňom uvedené strategické ciele, ktoré sú rozpracované na úroveň opatrení a aktivít:

Strategický cieľ 1 - Ochrana prírody, lesné hospodárstvo, zonácia, rozšírenie bratislavského lesoparku

Strategický cieľ 2 - Inštitucionálny rozvoj MLB, poľovníctvo, rybárstvo, včelárstvo

Strategický cieľ 3 - Rekreačia, šport a voľnočasové aktivity, doprava a mobilita, envirovýchova a spolupráca s verejnosťou.

Odporúčania pre pokračovanie v implementácii Konceptie rozvoja MLB v roku 2019:

Odporúčania k časti „**Strategický cieľ 1**“, opatrenia:

K cieľu 1.1 Navrhnuť, prerokovať a prijať Zonáciu územia MLB. Platný Program starostlivosti o les upraviť v zmysle prijatej zonácie a požiadaviek ŠOP SR

Záver: Zonáciu územia MLB, ktorá je súčasťou tohto materiálu, môže zastupiteľstvo prerokovať a schváliť v prvom štvrtroku 2019. Úpravu (zmenu) platného Programu starostlivosti o les, v zmysle spracovanej zonácie po jej schválení zastupiteľstvom, je možné realizovať v roku 2019. Požiadavku na zmenu PSL predkladá okresnému úradu magistrát hl. mesta alebo MLB.

K cieľu 1.2 Rozsah a spôsob realizácie lesohospodárskych činností prispôbiť požiadavkám a limitom rekreácie a ochrany prírody

Záver: Úloha je plnená priebežne. V rámci jej plnenia v r. 2019 bude potrebné vychádzať zo stanovených limitov a odporúčaní v zmysle spracovanej zonácie MLB, a to najmä dôsledné dodržiavanie bezzásahového režimu v Zóne C. Takisto bude potrebné vytvoriť v organizácii MLB podmienky (personálne, technické, finančné) na to, aby ťažba dreva (ktorá sa bude uskutočňovať prevažne v zóne B) mohla byť uskutočňovaná vo vlastnej réžii MLB (vlastnými zamestnancami), tak aby negatívne dopady na rekreáciu a prírodné prostredie boli minimalizované.

K cieľu 1.3. Spracovať návrh na rozšírenie územia Bratislavského lesného parku

Záver: Návrh na rozšírenie bratislavského lesoparku, ktorý je súčasťou tohto materiálu, bude potrebné v r. 2019 podrobnejšie rozpracovať a prerokovať so spolupracujúcimi subjektmi. V prvej etape bude rozhodujúce dosiahnuť dohodu o rozšírení lesoparku s hlavným lesohospodárskym subjektom v dotknutom území, ktorým je štátny podnik Lesy SR. V nasledujúcej etape bude potrebné zamerať sa na dosiahnutie dohôd s ostatnými, neštátnymi vlastníkmi a užívateľmi lesov.

K cieľu 1.4. Pripraviť, prerokovať a schváliť (vyhlásiť) nový Národný park, ktorý bude zahŕňať celé územie MLB

Záver: Ideový zámer (návrh) na vytvorenie nového národného parku zasahujúceho na územie Bratislavy v oblasti Malých Karpát - MLB (tzv. Malokarpatský národný park), ktorý je súčasťou tohto materiálu, bude potrebné v r. 2019 podrobnejšie rozpracovať až do podoby odborných podkladov pre návrh (vrátane štúdie uskutočniteľnosti). V nasledujúcej etape bude rozhodujúce dosiahnuť dohodu o zámere nového národného parku s hlavným lesohospodárskym subjektom v dotknutom území, ktorým je štátny podnik Lesy SR.

Odporúčania ku časti „**Strategický cieľ 2**“, opatrenia:

K cieľu 2.1 - Doplniť personálne kapacity a materiálne vybavenie MLB

Záver: Schválenie zonácie a úprava platného Programu starostlivosti o les si v roku 2019 vyžiada navýšenie o 1 zamestnanca.

K cieľu 2.2 - Výkon práva poľovníctva

Záver: Dokončiť a predložiť na schválenie v roku 2019 Poľovnícky poriadok a Výhľadový plán poľovníckeho hospodárenia.

K cieľu 2.3 - Výkon rybárskeho práva

Záver: Vypracovať odborné stanovisko (návrh) na zmeny hospodárenia na vodných útvaroch Vydrica a štyroch rybníkov (č. 1 - 4), vrátane návrhu zarybňovacieho plánu a manažmentu. Vypracovať a schváliť manipulačný poriadok na rybníkoch č. 1 - 4.

K cieľu 2.4 - Pripraviť podklady a vyhlásiť Chránenú rybiu oblasť na vodnom toku Vydrica

Záver: Zabezpečiť hydrobiologický a ichtyologický prieskum a štúdiu revitalizácie vodného toku Vydrica. Požiadat' MŽP o pridelenie výkonu rybárskeho práva a o vyhlásenie Chránenej rybiej oblasti na vodnom toku Vydrica (podľa § 4 a § 7 zákona 139/2002 Z.z. o rybárstve).

Odporúčania k časti „**Strategický cieľ 3**“, opatrenia:

K cieľu 3.2 Rozvíjať sústavu turistických a rekreačných nástupných priestorov po okraji územia MLB

Záver: Uskutočniť v roku 2019 spracovanie nového Prieskumu návštevnosti MLB.

K cieľu 3.5 Podporovať vytvorenie spojitého, hierarchicky usporiadaného a bezpečného systému cyklotrás a trás pre chodcov

Záver: Komunikácie - v roku 2019 je pripravený do rekonštrukcie úsek na trase od Peknej cesty smerom U Jeleňa /č. 32, pokračovanie smer Dieliky /č.28/ až po Spariská /č.27, na ktorom sa zrealizuje nový asfaltový povrch. Celková dĺžka rekonštruovanej trasy, ciest je cca 4,2 km a je vyznačená aj v grafickej prílohe. Rekonštrukcia ďalších poškodených úsekov komunikácií je závislá od pridelenia a rozdelenia finančných prostriedkov na ten ktorý rok.

Chodníky - v roku 2019 odporúčame rekonštrukciu úseku modrého chodníka TZT 2403a, v úseku od Vypáleniska po Pánovu lúku, celková dĺžka cca 900 metrov.

Podrobnejšie riešenie záverov z Koncepcie rozvoja MLB bude predmetom materiálu:

Štúdia skvalitnenia mobility, rekreácie a lesnej pedagogiky v podmienkach MLB v roku 2019. Štúdia by o.i. mala obsahovať podrobnejšie rozpracovanie nasledovných aktivít:

- obnova turistických chodníkov a oddychových lokalít popri chodníkoch
- obnova povrchov jestvujúcich komunikácií a chodníkov
- spracovať PD na prístupovú komunikáciu od Tesco Lamač, pre peších a cyklistov
- návrhy na doplnenie nových trás pre cyklistov podľa prijatej Konceptie
- príprava a realizácia náučného chodníka v oblasti Sitiny (v spolupráci s MČ Bratislava - Karlova Ves)
- príprava revitalizácie areálu Skladov na Peknej ceste /pod Horárňou/ v zmysle prijatej Konceptie
- príprava realizácie Infocentra na Kamzíku /projekt Intereg/, včítane úpravy prístupu pre návštevníkov
- pešia promenáda Kamzík, vrátane osadenia zákazovej značky pre automobily už pri spodnej križovatke
- príprava PD + realizácie úpravy podkrovia v budove MLB pre účely Lesnej pedagogiky
- rekonštrukcia promenády od Železnej Studničky (Rotundy) po Drieňovské lúky - architektonická súťaž + príprava PD
- príprava salaša Drieňovské lúky s cieľom voľne prístupného, ale oploteného areálu pre verejnosť so zvieratami a salaša s ovcami a kozami.
- vybudovanie mokrade na lúke za Sanatóriom
- vybudovanie brodiska pre deti na Vydrici na Partizánskej lúke
- osadenie jednoduchej, drevenej vyhliadky s lavičkou v lokalite Tri Duby s výhľadom na Kamzík
- doplnenie kapacít pre parkovanie motorových vozidiel cez víkendy v lokalitách Červený most a Kamzík
- doplnenie záchytného parkoviska v priestore Cesty na Kamzík pri ochrannom pásme vedenia VN + nová trasa pre peších cez údolie smer SZ /chodník Cisárska cesta/, spracovanie PD

4.2 Rozšírenie územia Bratislavského lesoparku

Mestské lesy Bratislava majú celkovú rozlohu 3190 ha. Na území Bratislavy a v jej blízkom okolí sú tiež významné plochy lesov obhospodarované štátnym podnikom Lesy SR, a nachádza sa tu tiež Lesný celok „Ostatné subjekty“ s rozlohou 1245 ha.

Len menšia časť z lesov v katastri hlavného mesta a jeho tesnom susedstve je teda v správe mestskej organizácie Mestské lesy v Bratislave (MLB). Tieto vykonávajú správu lesov spôsobom, ktorý do značnej miery zohľadňuje ich prvoradú rekreačnú a prírodnú - ochrannú funkciu. MLB zabezpečujú na vlastné náklady aj budovanie a údržbu rekreačnej infraštruktúry (turistické chodníky, odpočívadlá, altánky, lavičky, studničky, kosenie lúk, čistenie a odvoz odpadkov, a pod). Naopak v lesoch, ktoré na území mesta spravujú štátne lesy (Lesy SR, š.p.), vrátane celých Devínskych Karpát a lužných lesov, sa vykonáva ťažba dreva len s minimálnym ohľadom na ich rekreačnú a prírodnú - ochrannú funkciu, a to aj napriek tomu, že donedávna to boli prevažne lesy osobitného určenia. Ide o lesy s celkovou rozlohou 4 227 ha, pričom len 1 492 ha je vo vlastníctve štátu, zvyšok predstavujú lesy iných vlastníkov. Rekreačnú infraštruktúru vybudovanú ešte za socializmu zväčša neudržiavajú, preto postupne chátra a mizne. Na vstupoch do lesa chýbajú závery alebo sú nefunkčné, v dôsledku čoho narastá neoprávnený vjazd motorových vozidiel, vyvážanie odpadu do lesa a pod.

Bratislavský lesný park (BLP) bol pritom oficiálne vyhlásený už v r. 1973, na ploche vyše 17 000 ha, vrátane celého masívu Devínskych Karpát a dunajských lužných lesov. BLP mal aj svoj štatút, ktorý však dnes mimo územia v správe MLB nikto nerešpektuje. BLP nebol nikdy oficiálne zrušený. Pre Lesy SR, š.p. však starostlivosť o Bratislavský lesný park dlhodobo nie je prioritou. Potvrďuje to ich doterajší spôsob

hospodárenia, ako aj nedávne prípady zámeny lesných pozemkov s ich následným vyňatím z kategórie lesných pozemkov, výrubom a plánovanou premenou na stavebné pozemky (napr. Koliba, Pečniansky les, Stupava, Lozorno).

Za vhodné riešenie, ktoré je v záujme obyvateľov a návštevníkov Bratislavy, ako aj priliehajúcich miest a obcí, považujeme **oficiálne zriadenie (znovuvytvorenie) celistvého Bratislavského lesného parku, a to minimálne v jeho pôvodných hraniciach z r. 1973, od Bratislavy až po Stupavu, Borinku, Lozorno a Svätý Jur, vrátane lesov na území Devínskych Karpát a lužných lesov na oboch brehoch Dunaja**. Na území tohto „veľkého“ BLP by mal platiť jeden spoločný štatút a mala by byť zabezpečená jeho jednotná správa s prioritou napĺňania rekreačnej a prírodno - ochrannej funkcie lesov, a to bez ohľadu na vlastnícke či užívateľské vzťahy.

Preto navrhujeme vykonať potrebné kroky na obnovenie (vyhlásenie) Bratislavského lesného parku, vychádzajúc pritom z jeho pôvodných hraníc z roku 1973 a rozlohy, s prioritnou funkciou rekreácie a ochrany prírody, na lesných pozemkoch v katastrálnych územiach Bratislava (mestské časti Devín, Devínska Nová Ves, Dúbravka, Karlova Ves, Lamač, Záhorská Bystrica, Nové Mesto, Rača, Petržalka, Rusovce, Jarovce, Čunovo), Stupava, Svätý Jur, Marianka, Borinka a Lozorno.

Priestorové vymedzenie Bratislavského lesného parku

V prvej etape by Bratislavský lesopark pozostával zo 4 lesných celkov (LC):

- LC Mestské lesy Bratislava
- LC Lesy SR Bratislava
- LC Stupava (časť v správe Lesy SR)
- LC Lozorno (len južná časť v správe Lesy SR, od hranice LC Stupava po hranicu LC Jablonové).

Pre realizáciu prvej etapy Bratislavského lesného parku tak postačuje dosiahnuť dohodu s jediným lesohospodárskym subjektom – Lesy SR, š.p.

V druhej etape by sa územie Bratislavského lesoparku mohlo ďalej postupne rozširovať o ďalšie, menšie lesné celky:

LC Ostatné subjekty Bratislava

LC Urbár Rača

LC Mestské lesy Svätý Jur

Postupnosť resp. možnosť začlenenie jednotlivých lesných celkov, resp. ich častí, do lesoparku bude závisieť od úspešnosti rokovaní, resp. od postupnosti dosiahnutia dohôd s ich vlastníkmi a užívateľmi.

Navrhované vymedzenie Bratislavského lesného parku v 1. a 2. etape je uvedené v grafickej prílohe.

Pre naplnenie zámeru obnovy „veľkého“ Bratislavského lesoparku v 1. etape, hospodárenie na pozemkoch vo vlastníctve SR a v správe Lesy SR, š.p., by malo dosiahnuť parametre porovnateľné s hospodárením v Mestských lesoch v Bratislave, a to najmä:

1) Dobudovať drobnú rekreačnú infraštruktúru

Drobnú rekreačnú infraštruktúru na území navrhovaného „veľkého“ Bratislavského lesoparku (turistické chodníky, cyklo-chodníky, informačné tabule, odpočívadlá, altánky, lavičky, studničky, rekreačné lúčky, ohniská, a pod.) **dobudovať na úroveň porovnateľnú so súčasnou úrovňou rekreačnej infraštruktúry v MLB**, pri zohľadnení aktuálnej i predpokladanej intenzity rekreácie v jednotlivých lokalitách. Na potrebné náklady na dobudovanie a údržbu rekreačnej infraštruktúry by okrem vlastníkov / správcov dotknutých pozemkov mali výrazne prispieť aj samosprávy (mestá a obce aj BSK).

2) Znížiť celkový objem plánovanej úmyselnej ťažby s rešpektovaním priority mimoprodukčných funkcií prímestských lesov

Územie navrhovaného „veľkého“ Bratislavského lesoparku má zásadný význam pre rekreáciu obyvateľov celej Bratislavy a okolitých miest a obcí. Na viacerých miestach sú tieto lesy v tesnej blízkosti husto obývaných sídlisk. V lesnom celku Mestské lesy Bratislava už bola v procese tvorby PSL práve z dôvodu rekreácie a ochrany prírody znížená obnovná ťažba približne o 2/3 etátu. Keďže lesy na území hlavného mesta, zaradené v Lesnom celku Lesy SR Bratislava sú rovnako významné z hľadiska ich rekreačnej funkcie, ako aj z hľadiska ostatných mimoprodukčných funkcií, **celkový objem plánovanej (úmyselnej) ťažby by mal byť znížený**, tak aby zohľadňoval uvedené mimoprodukčné funkcie týchto lesov, a to v podobnom rozsahu ako je tomu v Mestských lesoch v Bratislave.

3) Všetky lesy zaradiť do kategórie „Lesy osobitného určenia“

Všetky lesy lesného celku Lesy SR Bratislava (s výnimkou ochranných lesov) boli ešte v nedávnej minulosti zaradené do kategórie „Lesy osobitného určenia“ v zmysle zákona o lesoch 326/2005 z.z. § 14, podľa písmena c) (prímestské a ďalšie lesy s významnou zdravotnou, kultúrnou, alebo rekreačnou funkciou) a e) (lesy v chránených územiach a na lesných pozemkoch s výskytom biotopov európskeho významu alebo chránených druhov), alebo z iných dôvodov. V schválenom PSL na roky 2016 – 2025 bola však značná časť lesov zaradená do kategórie „Hospodárske lesy“. Navrhujeme preto opätovne zaradiť všetky v súčasnosti hospodárske lesy na území mesta Bratislava do kategórie „Lesy osobitného určenia“, do ktorej zjavne patria vzhľadom na ich významný a nenahraditeľný rekreačný potenciál, ako aj výskyt biotopov a druhov európskeho významu.

4) Výrazne obmedziť holorubný a podrastový hospodársky spôsob obnovy porastov, a pri obnove maximálne uprednostniť účelový spôsob

Účelový hospodársky spôsob sa uskutočňuje ťažbou jednotlivých stromov alebo skupín stromov spravidla v ochranných lesoch alebo v lesoch osobitného určenia tak, aby sa dosiahla štruktúra lesných porastov vhodná na zabezpečenie cieľa a účelu, na ktorý boli vyhlásené. Účelový hospodársky spôsob môže mať dve formy: stromovú - výsledkom jej uplatňovania sú porasty so stromami rôznych hrúbok a veku tesne vedľa seba, a skupinovú - jej výsledkom sú porasty zložené zo skupín rôzneho veku. **Pre rekreačné lesy je to najvhodnejší hospodársky spôsob.**

Naopak podrastový a najmä holorubný hospodársky spôsob je pre rekreačné lesy celkom nevhodný. Mal by sa v nich používať len výnimočne, a to len keď obnovu lesa nie je možné dosiahnuť inými hospodárskymi spôsobmi, napr. v topoľových, vrbových a agátových lesných porastoch, aj to však len vo svojej maloplošnej forme, s veľkosťou obnovných prvkov max. 0,5 ha a s ponechávaním výstavkov.

5) Uprednostnenie domácich druhov drevín, a to najmä pri obnove porastov v ochranných pásmach vodných zdrojov

Všetky JPRL nachádzajúce sa v ochranných pásmach vodných zdrojov, kde je drevinové zloženie tvorené domácimi druhmi drevín požadujeme ponechať bez zásahu. V porastoch s čiastočným zastúpením hybridných euroamerických topoľov požadujeme pri všetkých

obnovných či výchovných ťažbách ponechať všetky domáce dreviny a po výrube požadujeme zalesnenie výlučne stanovištne pôvodnými druhmi drevín (100 % domácich drevín).

6) Dôsledná ochrana vzácných biotopov európskeho a národného významu, a to najmä v lužných lesoch

Lužné lesy sú jedným z najohrozenejších biotopov na Slovensku, ako aj v celej Európe. V LC Lesy SR Bratislava sa nachádzajú jedny z posledných zachovalých zvyškov dunajských lužných lesov na Slovensku. V mnohých prípadoch ide o 90 a viacročné porasty so zachovalým drevinovým zložením. V rámci platného PSL (2016 – 2025) sa vo viacerých takýchto porastoch navrhuje ťažba týchto jedinečných porastov, vo viacerých prípadoch aj holorubným spôsobom.

Takéto zásahy by mali jednoznačne za následok zničenie biotopu európskeho významu, čo je v priamom rozpore so zákonom 543/2002 z.z. (paragraf 5, ods. 5 tohto zákona, ako aj inde), ako aj so smernicou o biotopoch (Smernica Rady č. 92/43/EHS), ktorej dodržiavanie je súčasťou záväzkov, ktoré Slovenská Republika prijala so vstupom do Európskej únie.

Z tohto dôvodu je potrebné, aby v územiach európskeho významu Bratislavské luhy, Biskupické luhy, Ostrovné lúčky a Chránených areálov Pečniansky les a Jarovská Bažantnica – v JPRL, kde v drevinovom zložení prevládajú domáce druhy drevín, neboli realizované obnovné zásahy, a to ani za účelom rekonštrukcie lesa.

4.3 Príprava Malokarpatského Národného parku

O požiadavke vytvorenia Národného parku v oblasti Malých Karpát sa v posledných rokoch opakovane diskutuje na rôznych odborných i politických fórach, má svojich zástancov i odporcov. Podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, § 19, je Národný park definovaný ako:

(1) Rozsiahlejšie územie, spravidla s výmerou nad 1 000 ha, prevažne s ekosystémami podstatne nezmenenými ľudskou činnosťou alebo v jedinečnej a prirodzenej krajinnnej štruktúre, tvoriace nadregionálne biocentrá a najvýznamnejšie prírodné dedičstvo, v ktorom je ochrana prírody nadradená nad ostatné činnosti, môže vláda nariadením vyhlásiť za národný park.

Pri porovnaní aktuálneho stavu prírodných ekosystémov v našich súčasných národných parkoch a v najhodnotnejších územiach v rámci CHKO Malé Karpaty, mnohé z nich by bolo možné v zmysle uvedenej definície začleniť do nového národného parku. V súčasnosti prebieha spracovanie podkladov pre začatie odbornej diskusie o možnostiach vytvorenia Malokarpatského národného parku, ktorý by zahŕňal najhodnotnejšie lokality v rámci existujúcej CHKO Malé Karpaty. Išlo by o Národný park nového typu (hoci plne v súlade s platnou legislatívou), ktorý by v sebe od začiatku spájal ochranu prírody a s maximálnym možným využitím rekreačného potenciálu územia formou tzv. „mäkkej“ rekreácie, tzn. takej rekreácie, ktorá tieto prírodné hodnoty neohrozuje, ale je s nimi v súlade. Jedinečnosť tohto tohto národného parku, v porovnaní s existujúcimi národnými parkami na Slovensku, by spočívala najmä v tom, že jeho vznik by bol iniciovaný zdola, z vôle obyvateľov a samospráv. Prezentovaný pracovný návrh priestorového vymedzenia Malokarpatského Národného parku je však zatiaľ potrebné vnímať skôr ako prvý ideový zámer, predstavu, o ktorej je potrebné ešte veľa diskutovať a zvažovať možné prínosy a riziká jej prípadného uskutočnenia.

Priestorové vymedzenie Malokarpatského Národného parku

Malokarpatský národný park by mohol pozostávať z 3 súvislých územných celkov v rámci existujúcej CHKO Malé Karpaty, pričom v každom z nich by boli vyčlenené ešte 1 - 3 jadrové oblasti s najvyššou koncentráciou prírodných hodnôt:

- 1) Devínske Karpaty – s 1 jadrovou oblasťou ÚEV Devínska Kobyla
- 2) Pezinské Karpaty - južná časť - s 2 jadrovými oblasťami: Mestské lesy v Bratislave a ÚEV Homošské Karpaty
- 3) Pezinské Karpaty - severná časť - s 3 jadrovými oblasťami: ÚEV Kuchynská hornatina, Mestské lesy Modra a ÚEV Biele Hory.

Malokarpatský národný park by zasahoval do územia týchto lesných celkov (LC):

- LC Mestské lesy Bratislava
- LC Lesy SR Bratislava
- LC Stupava (časť v správe Lesy SR)
- LC Lozorno (len južná časť v správe Lesy SR, od hranice LC Stupava po hranicu LC Jablonové).
- LC Sološnica
- LC Píla
- LC Majdán

Z hľadiska ďalšej prípravy Malokarpatského národného parku je preto kľúčové dosiahnuť dohodu s jedným lesohospodárskym subjektom, ktorý je štátny (Lesy SR, š.p.) a dvomi neštátnymi (Mestské lesy v Bratislave a Mestské lesy Modra).

Navrhované vymedzenie Malokarpatského národného parku je uvedené v grafickej prílohe.

4.4 Vytvorenie Prírodnej rezervácie Pramene Vydrice

Požiadavka na vytvorenie prvej mestskej prírodnej rezervácie – evolučného parku Pramene Vydrice sa na rokovanie Mestského zastupiteľstva a jeho odborných komisií dostala v uplynulých 15 rokoch už niekoľko krát. Mestské zastupiteľstvo na svojom zasadnutí 27.09.2018 schválilo v tejto veci osobitné uznesenie, ktorým vyjadrilo tomuto zámeru plnú podporu. MZ schválilo vykonanie opatrení potrebných na vyhlásenie Evolučného parku Bratislava formou prírodnej rezervácie Pramene Vydrice na území bratislavských mestských lesov, so zachovaním rekreačného využívania územia v tomto priestore pre občanov.

Takisto schválilo vypracovanie stanoviska pre Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky a okresný úrad v sídle kraja, s vyjadrením súhlasu Hlavného mesta SR Bratislavy ako vlastníka pozemku, s vyhlásením prírodnej rezervácie v zmysle „Štatútu prírodnej rezervácie Pramene Vydrice“.

MZ požiadalo primátora hlavného mesta SR Bratislavy aby vydal súhlasné stanovisko k navrhovanému projektu prírodnej rezervácie Pramene Vydrice a aktívne spolupracoval s okresným úradom na vyhlásení rezervácie.

Na území spadajúcom do navrhovanej prírodnej rezervácie v správe mestskej organizácie Mestské lesy v Bratislave by malo platiť dvojročné moratórium na ťažbu dreva až do konca septembra 2020.

V navrhovanej prírodnej rezervácii budú bez obmedzenia tieto činnosti:

- voľný pohyb osôb,
- lyžovanie, jazda na bicykli,
- jazda na koni,

- zber rastlín a plodov,
- bivačovanie, organizovanie telovýchovných, športových a turistických podujatí, ako aj iných verejnosti prístupných spoločenských podujatí, udržiavanie priechodnosti a bezpečného stavu turistických chodníkov.

Na celom území navrhovanej prírodnej rezervácie budú takisto ponechané všetky oficiálne existujúce prvky rekreačnej infraštruktúry, vrátane turistických chodníkov, piknikových lúčok, altánkov, lavičiek, vyhradených miest pre kladenie ohňa a pod.

Celý proces oficiálneho vyhlásenia prírodnej rezervácie môže iniciovať vlastník dotknutých pozemkov, ktorým je Hlavné mesto SR Bratislava, pričom bude postupovať podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

5. Grafické prílohy

01	Širšie vzťahy	1: 50 000
02	Zonácia	1: 20 000
03	Komunikácie	1: 20 000
04	Turistické chodníky	1: 20 000
05	Cyklotrasy	1: 20 000
06	Všetky trasy	1: 20 000
07	Súbehy trás	1: 30 000
08	Návrh nových a rekonštruovaných trás	1: 20 000
09	Bratislavský lesný park - návrh	
10	Malokarpatský národný park - návrh	
11	Legenda trás 1 : 10 000	
12	Klad mapových listov 1 : 10 000	

A	Komunikácie	1: 10 000

A1	Juh: Koliba – Železná studnička
A2	Stred: Kačín – Sanatórium
A3	Západ: Malý Slavín – Vydrica
A4	Východ: Vydrica – Červený Kríž
A5	Juhovýchod: Pekná cesta – Knižkova dolina

B	Turistické chodníky	1: 10 000

B1	Juh
B2	Stred
B3	Západ
B4	Východ
B5	Juhovýchod

C	Cyklotrasy	1: 10 000

C1	Juh
C2	Stred
C3	Západ
C4	Východ
C5	Juhovýchod

D	Všetky trasy	1: 10 000

D1	Juh
D2	Stred
D3	Západ
D4	Východ
D5	Juhovýchod

6. Participácia - záznamy zo stretnutí

a. Úvodné stretnutie Koordinačného tímu	19.06.2018
b. Stretnutie Koordinačného tímu	3.08.2018
c. Stretnutie Koordinačného tímu	16.08.2018
d. Stretnutie s riaditeľom MLB ing. J. Zikmundom	27.08.2018
e. Stretnutie Koordinačného tímu	4.09.2018
f. Stretnutie Koordinačného tímu	25.09.2018
g. Stretnutie s riaditeľom MLB ing. J. Zikmundom	9.10.2018
h. Stretnutie Koordinačného tímu	29.11.2018

Spracoval: Ing.arch. Peter Žalman, CSc
Bratislava, november 2018

Koncepcia rozvoja Mestských lesov v Bratislave pre roky 2016-2018, II. etapa
Úvodné stretnutie k prácam v roku 2018

19. júna 2018, Mestské lesy

Prítomní:

Ing. Juraj Zikmund, Mestské lesy Bratislava

Mgr. Rudolf Ivičič, Mestské lesy Bratislava

Marek Páva, OZ Naše Karpaty

Matej Dobšovič, občan

Peter Žalman, spracovateľ

Ciele stretnutia:

- Presentovať súčasný stav prípravy Koncepcie II a proces jej prípravy
- Vytvoriť priestor na diskusiu k téme „Starostlivosť o les“
- Formulovať odporúčania a závery v rámci témy a určiť najbližšie kroky

Program stretnutia

1. Úvod stretnutia, informácia o procese
2. Súčasný stav problematiky v téme „Starostlivosť o les“ z pohľadu rôznych aktérov
3. Diskusia k téme
4. Zhrnutie diskusie, odporúčania a závery, ďalšie kroky

Zhrnutie najdôležitejších tém stretnutia

Hlavnou témou stretnutia bola informácia o stave prác, štart. Obsah prác je definovaný v Koncepcii starostlivosti o BA lesopark z decembra 2018. Nosné sú dve témy: 1. spracovanie mapy mobility, 2. spracovanie zonácie MLB v podrobnejšom merítku.

1. Súčasný stav problematiky

R. Ivičič informoval o súčasnom stave, keď Plán starostlivosti o les stanovil ťažbu dreva vo výške 7600 kubíkov ročne, ale vlastník znížil uznesením zastupiteľstva ťažbu na 5000 kubíkov ročne. Ročný rozdiel 2600 m³ tvorí náhodná ťažba. Pri ročnom prírastku biomasy (6 m³ dreva/ha) sa pri rozlohe 3000 ha ide o cca 18 000 m³ ročne. Ťažba v takomto rozsahu sa uskutočňuje už 4. rok, ale je možné, že nevyťažená drevná hmota sa bude v lese hromadiť. Vlastník výrazným spôsobom dotuje MLB 300 000 euro ročne s cieľom zabezpečiť rekreačné funkcie v rámci MLB. **R. Ivičič** uviedol, že ak je dnes les priechodný pre peších, cyklistov, hubárov, rybárov a poľovníkov bez prekážok, v prípade obmedzenia ťažby nebude taký priechodný ako teraz a že budú miesta, ktoré sa budú musieť obísť kvôli dlhodobej akumulácii masy.

25 rokov sa snažia ML ne hospodáriť rúbaňovým spôsobom, ale účelovým výberom s cieľom dosiahnuť vekovo a druhovo diferencovaný porast a estetické kompozície. Realizujú prírode blízke hospodárenie v lesoch. Dlhé desaťročia prirodzený lesný porast svojou činnosťou deformovali, zakladali rovnoveký a rovnodruhový porast, čo nie je úplne prirodzené, pretože drevinová skladba je prirodzene zmiešaná a chceli by lesu prinavrátiť pôvodnejšiu tvár.

Na celom území platí 2. celý stupeň ochrany a preto musia ML dodržiavať zásady, definované na základe certifikácie hospodárenia v lese podľa princípov FSC.

Úmyselná výchovná ťažba má svoj veľký význam – ak sa nerobí, porasty sú husté, stromy sú štíhle a vysoké, preto sú náchylnejšie na kalamitu. Postupne sem prichádza problém s invazívnymi rastlinami – líčidlo americké, pajaseň žliazkatý, agát, netýkavka malokvetá.

Proces spolupráce ochranárov a lesníkov na pôde MLB je dlhodobejší a súčasný plán starostlivosti o les je už druhý, ktorý ochranári aktívne pripomienkovali. Uznesenie MZ z októbra 2014 ukladá ML aktívnu spoluprácu s občianskou a odbornou verejnosťou v príprave programu starostlivosti o les. Ochránári a ML sa zhodli na celkovom objeme obnovnej ťažby.

Zonácia v lesoparku

Prítomní účastníci sa dotkli aj otázky zonácie Lesoparku, ktorá je veľmi úzko spojená s tým, ako sa má na danom území hospodáriť.

Už v Genereli z roku 2006 sa písalo o zonácii lesoparku, zóny však neboli priestorovo definované. **Zóna I** boli miesta s vybudovanou infraštruktúrou (okolie vysieläča Kamzík, horárne Kačín, Pekná cesta, Železná studienka a vtedy aj Stupava a Pezinok). **Zóna II** bolo okolie trás, kde sa znižovalo zakmenenie a dával sa drevený mobiliár lavičky a altánky. **III. zóna** boli lesy boli mimo zón s infraštruktúrou a mimo trás. Realizáciu mal na starosti štát a Štátne lesy a financovalo to mesto zo svojho rozpočtu. Po roku 1990 doslo k zmenšeniu výmery ML.

Podľa zástupcov Združenia Naše Karpaty by zonácia priniesla **50 % územia ML bez potreby výrazných zásahov**. Zmyslom a cieľom lesného hospodárenia v tomto území nebude vyprodukovať čo najviac drevnej hmoty, ale je vypestovať esteticky hodnotný, funkčne stabilný a pre rekreáciu a v zmysle ochrany prírody vhodný les. Vďaka dobrej výchove porastov sú v bratislavskom lesoparku už na viac ako polovici územia lesy, ktoré spĺňajú tieto parametre. Čím dlhšie sa uplatňuje tento spôsob hospodárenia, tým je les hodnotnejší, tým viac je v ňom druhov a prítomné druhy majú početnejšie populácie. Z hľadiska rekreácie je les príjemnejší na užívanie a postupne sa znižuje riziko veterných kalamít, lebo je štruktúrovanejší.

Rozdiel oproti súčasnému stavu bude len v **zmiernení tlaku lesného hospodárstva**. Lesníci nie sú jediní odborníci, ktorí študujú les – ide o biológov, klimatológov, ekológov – len cieľ ich bádania je odlišný. História bádania v lesoch na Slovensku je históriou sporu medzi týmito profesiami.

Zóna bez obnovnej ťažby neznamena, že sa nebudú uvoľňovať všetky existujúce cyklochodníky a chodníky. **Rekreačná funkcia bude v tomto území prvoradá aj nad ochranou prírody**. Ak ide o stromy, ktoré by mohli byť ohrozením, treba ich preventívne odstraňovať.

V koncepcii I. sú prezentované a rozpracované zóny:

- Zóna A – zóna intenzívnej rekreácie,
- Zóna B – zóna rekreácie, ochrany prírody a lesného hospodárstva,
- Zóna C – zóna kludu, alebo zóna ochrany prírody a rekreácie.

P. Žalman pripomenul, že hranica ML a hranica lesa je rôznorodá – pomôže, ak sa navrhne vstup mimo hraníc lesoparku, smerom na západ, do oblasti Záhorskej Bystrice či Stupavy. Bude tam spomenutá aj téma rozšírenia s vysvetlením, čo to znamená. Už dnes je oblasť Sítiny súčasťou lesoparku.

P. Žalman zdôraznil, že cieľom materiálu je podrobnejšie reflektovať nároky vlastníka a združení, ktorí sa vyjadrujú k hospodáreniu v lese. Prvé stretnutie má informačný charakter. Koncepcia II. Bude obsahovať aj podrobnejšiu mapu Mobility, kde budú zdokumentované aj kolízne body, strety peších, cyklistov + komunikácie a parkoviská.

4. Ďalšie kroky

- Poslať účastníkom a účastníčkam stretnutia **zápis zo stretnutia** / P.Žalman
- Pripraviť návrh na ďalšie tematické stretnutie, venované dvom základným témam- Mobilita a Zonácia / P. Žalman, J. Šíbl.

Termín budúceho stretnutia: 31.07.2018, spracovateľ pripraví rozpracovanosť Konceptie II.

Spracoval Peter Žalman, 22.10.2018

Koncepcia rozvoja Mestských lesov v Bratislave pre roky 2016-2018, II.časť **Konzultácia, stretnutie k prácam v roku 2018**

3. augusta 2018, Mestské lesy

Prítomní:

Ing. Juraj Zikmund, Mestské lesy Bratislava

Ing. Petrík, Mestské lesy Bratislava

Peter Žalman, spracovateľ

Program stretnutia

5. Úvod stretnutia, informácia o procese
6. Info o stretnutí na BSK k problematike ťažby v ML + súvisiace témy.
7. Príprava stretnutia k Zonácii ML podľa záverov Konceptie I.
8. Úprava hraníc ML, možnosti. Príprava vyhlásenia NP Malé Karpaty
9. Zhrnutie diskusie, odporúčania a závery, ďalšie kroky

Zhrnutie najdôležitejších tém stretnutia

Hlavnou témou stretnutia bola informácia o stave prác, nosná téma : spracovanie zonácie MLB v podrobnejšom merítku. Súčasťou rozpracovania Konceptie I sú aj návrhy na rozšírenie územia ML a príprava vyhlásenia NP Malé Karpaty.

1. Súčasný stav spracovania Konceptie II.

P. Žalman informoval o začatí prác na spracovaní aj podrobnejšiu mapu Mobility, kde budú zdokumentované aj kolízne body, strety peších, cyklistov + komunikácie a parkoviská. Uskutočnila sa aj konzultácia s p.Kublom, 18.07.2018, príloha, záznam.

P. Pivko informoval o stretnutí na BSK, ktoré sa uskutočnilo začiatkom júla 2018 aj za účasti ŠL, závod Smolenice /ing.Knurovský/. Hl témou bola téma ťažby v lesoch pri BA, ŠL sa držia Plánu starostlivosti o les, kde je stanovený rozsah ťažby dreva. V otázke ochrany lesa na území BSK došlo k zhode v názore na šetrnejšie postupy pri prácach v lese a postupnom dopĺňovaní rekreačného a lesoparkového charakteru lesa aj na území mimo rozsahu ML.

Zonácia v lesoparku

P. Žalman informoval o stretnutí s J.Šíblom, ktorý má spracovaný vstupný variant, ktorý bude prezentovaný na budúcom stretnutí a následne pripomienkovaný. Na úrovni BSK sa spracováva aj návrh na vyhlásenie Národného parku Malé Karpaty na území Bratislavy. Súvisiacou témou je aj rozšírenie hraníc ML, v prvej etape aspoň smerom na sever po kataster Záhorská Bystrica. Potrebná je súčinnosť so ŠL, príprava vecná, obsahová a následne legislatívna.

Ing.R.Zikmund zdôraznil, že Koncepcia II musí reflektovať nároky vlastníka a spravovateľa územia najmä v otázkach : **a.** protipožiarna ochrana, **b.** priemet alt. znížovania rozsahu ťažby na financovanie ML, **c.** posúdenie vodného režimu územia, celkový stav, návrh opatrení, **d.** vyjadrenie odborných inštitúcií- UNI Zvolen, spracovateľ Plánu starostlivosti o les, **e.** súlad procesu s platnou legislatívou.

V koncepcii I. sú prezentované a rozpracované zóny:

- Zóna A – zóna intenzívnej rekreácie,
- Zóna B – zóna rekreácie, ochrany prírody a lesného hospodárstva,
- Zóna C – zóna kľudu, alebo zóna ochrany prírody a rekreácie.

P. Žalman pripomenul, že hranica ML a hranica lesa je rôznorodá – pomôže, ak sa navrhne vstup mimo hraníc lesoparku, smerom na sever, do oblasti Záhorskej Bystrice či Stupavy. Bude tam spomenutá aj téma rozšírenia s vysvetlením, čo to znamená. Už dnes je oblasť Sitiny súčasťou lesoparku.

4. Ďalšie kroky

- Poslať účastníkom a účastníčkam stretnutia **zápis zo stretnutia** / P.Žalman
- Pripraviť návrh na ďalšie tematické stretnutie, venované dvom základným témam- Zonácia a Mobilita P. Žalman, J. Šíbl.

Termín budúceho stretnutia: 16.08.2018 o 9,00 v priestoroch ML. Bratislava

Spracoval Peter Žalman, 3. 8. 2018

Záznam konzultácie s p. Kublom, KST, Klub slovenských turistov,

Bratislava, 18.07.2018

- KST odkonzultuje pracovný podklad, trasy turistických chodníkov na území ML Bratislava
- KST má k dispozícii v dwg jednotlivé trasy, aj výškové hodnoty,
- Mapa by mala obsahovať aj ozn. altánkov, piknik.miest, ohniská,
- Osobitá téma sú stržety s cyklistami, vyznacenie kolíznych bodov
- Alternatívne je možné vyznačiť aj ďalšie turistické trasy,
- Problematika značkovania a ďalších informačných bodov, je súvisiaca téma
- Financovanie KST je v súčasnosti z Min. školstva SR, výška je obmedzená

Koncepcia rozvoja Mestských lesov v Bratislave pre roky 2016-2018, II.časť
Konzultácia, stretnutie k prácam v roku 2018, časť Zonácia ML

16. augusta 2018, Mestské lesy

Prítomní:

Ing. Juraj Zikmund, Mestské lesy Bratislava

Mgr. Rudolf Ivičič, Mestské lesy Bratislava

RNDr. Jaromír Šíbl, spracovateľ

Marek Páva, združenie Naše Karpaty

Ing. arch. Branislav Kaliský, MZ hl.m. SR Bratislava

Peter Žalman, spracovateľ

Program stretnutia

10. Úvod stretnutia, informácia o procese
11. Prezentácia podkladu Návrh zonácie ML Bratislava
12. Diskusia.
13. Zhrnutie diskusie, odporúčania a závery, ďalšie kroky

Zhrnutie najdôležitejších tém stretnutia

Hlavnou témou stretnutia bola prezentácia Návrhu Zonácie ML Bratislava. Súčasťou rozpracovania Koncepcie II sú je aj príprava vyhlásenia NP Malé Karpaty.

1. Súčasný stav spracovania Koncepcie II.

P. Žalman informoval o začatí prác na spracovaní podrobnejšej mapy Mobility, kde budú zdokumentované aj kolízne body, strety peších, cyklistov + komunikácie a parkoviská.

2. Návrh Zonácie ML Bratislava

J. Šíbl prezentoval Návrhu Zonácie ML, ktorá podrobnejšie dokumentuje návrh z roku 2017. popri grafickej časti obsahuje Návrh zonácie aj textovú časť. Územie ML je členené na tri zóny. Návrh neobmedzuje plánovanú ťažbu dreva - tá sa bude vykonávať prevažne v navrhovanej zóne B. Návrh neobmedzuje ani voľný pohyb návštevníkov, týka sa zóny C. V prípade mimoriadnej udalosti, kalamity budú prijaté osobitné opatrenia.

V koncepcii I. sú prezentované a rozpracované zóny:

- Zóna A – zóna intenzívnej rekreácie,
- Zóna B – zóna rekreácie, ochrany prírody a lesného hospodárstva,
- Zóna C – zóna klľudu, alebo zóna ochrany prírody a rekreácie.

3. Diskusia k Návrhu Zonácie ML Bratislava

R. Ivičič príroda je samoregulujúci sa systém- z tohto pohľadu nie je ideálny žiadny zásah človeka, ani regulácia ťažbou, ani vyčleňovanie bezzásahových zón. Územie ML, ako rekreačný priestor by malo spĺňať dve základné funkcie – užívateľnosť a priechodnosť. Pri uvoľňovaní ciest a chodníkov v zóne C

vzniknú vyššie náklady. Na území ML sú aj referenčné, bezzásahové plochy- 4% výmery zatiaľ neboli poskytnuté hodnotenia týchto území. Navrhovaný systém rozčlenenia na zóny bude znamenať vyššie náklady a potrebu dofinancovania zo strany hl.m.SR Bratislavy.

J.Zikmund upozornil na úlohu v Koncepcia 2017, časť akčný plán: pripraviť, prerokovať a schváliť Návrh na nový Národný park, ktorú ako gestor musí organizácia sledovať a vyhodnocovať.

J. Šíbl doplnil, že prezentovaná zonácia nie je totožná so zonáciou vyplývajúcou so zákona o ochrane prírody a krajiny. V prípade schválenia nového Národného parku- Malé Karpaty /po roku 2019/ sa zonácia s národnej legislatívy premietne aj do územia ML. Pracovná skupina na úrovni BSK pripravuje návrh rozsahu nového Národného parku Malé Karpaty. Rozšírenie rekreačného územia ML aj za dnešné hranice ML: . V Koncepcii ,2018 bude časť o téme rozšírenia s vysvetlením, čo to znamená- nie zásah do majetko-právnych vzťahov, ale rozšírenie rekreačného pohybu a obhospodarovania lesa.

B.Kaliský upozornil na úlohu- pripraviť návrh na rozšírenie hraníc Lesoparku. Hranica lesa je rôznorodá – pomôže, ak sa navrhne vstup mimo hraníc lesoparku, smerom na sever, do oblasti Záhorskej Bystrice či Stupavy.

Ing.R.Zikmund zdôraznil, že Koncepcia II musí reflektovať nároky vlastníka a spravovateľa územia najmä v otázkach : **a.** protipožiarna ochrana, **b.** čo so zásobami prestárelej drevnej hmoty, **c.** vyjadre nie odborných inštitúcií- UNI Zvolen, spracovateľ Plánu starostlivosti o les, **d.**odstraňovanie invazívnych rastlín na území ML, **e.** súlad procesu s platnou legislatívou.

4. Zhrnutie diskusie , odporúčania, závery, Ďalšie kroky

- Poslať účastníkom a účastníčkam stretnutia **zápis zo stretnutia** / P.Žalman
- Členovia Koo tímu- Zaslať pripomienky písomne, elektronicky vzájomne
- Ďalšie stretnutie, venované Zonácii sa uskutoční v utorok **4.09.2018 o 9,00 hod.**

V priestoroch ML **P. Žalman, J. Šíbl.**

Spracoval Peter Žalman, 18. 8. 2018

Koncepcia rozvoja Mestských lesov v Bratislave pre roky 2016-2018, II.časť
Konzultácia, stretnutie k prácam v roku 2018,

27. august 2018, Mestské lesy

Prítomní:

Ing. Juraj Zikmund, riaditeľ ML Bratislava

Ing. arch. Peter Žalman, spracovateľ

Obsah stretnutia

- 14. Pripomienky k podkladu Návrh zonácie ML Bratislava.
- 15. Zhodnotenie plnenia Akčného plánu z Koncepcie 2017.
- 16. Odporúčania a závery, priemet do návrhu rozpočtu na rok 2019.

Zhrnutie najdôležitejších tém stretnutia

Hlavnou témou stretnutia bola rekapitulácia úloh z Akčného plánu Koncepcie rozvoja ML Bratislava, 2017.

1. Pripomienky k podkladu- Návrh Zonácie ML Bratislava

Ing. R. Zikmund zopakoval, že Koncepcia II musí reflektovať nároky vlastníka a spracovateľa územia najmä v otázkach : **a.** protipožiarna ochrana, **b.** čo so zásobami prestárlej drevnej hmoty, **c.** vyjadre nie odborných inštitúcií- UNI Zvolen, spracovateľ Plánu starostlivosti o les, **d.** odstraňovanie invazívnych rastlín na území ML, **e.** súlad procesu s platnou legislatívou.

2. Zhodnotenie Akčného plánu z koncepcie 2017

Akčný plán je súčasťou Koncepcie rozvoja mestských lesov v Bratislave, rok 2018. Sú tu uvedené strategické ciele, ktoré sú rozpracované na úroveň opatrení a aktivít.

Pohľad pri pokračovaní v Koncepcii v roku 2019:

Strategický cieľ 1, opatrenia:

- 1.1 Navrhnuť, prerokovať a prijať Zonáciu územia MLB.

Platný Program starostlivosti o les upraviť v zmysle prijatej zonácie a požiadaviek ŠOP
Záver: Úprava Platného Programu starostlivosti o les je možné v roku 2019 /osobitý materiál a spracovateľ, objednávka/ po upraviť v zmysle spracovanej schválenej zonácie BLP.

- 1.3 Spracovať návrh na rozšírenie BLP.

Záver: Obsahuje aj prerokovanie so spolupracujúcimi subjektami- rok 2019.

Strategický cieľ 2, opatrenia:

- 2.1. Doplniť personálne kapacity a materiálne vybavenie MLB.

Záver: Schválenie zonácie a Úprava Platného Programu starostlivosti o les si vyžiada + 1 zamestnanec v roku 2019

- 2.2. Výkon práva poľovníctva

Záver: Doplniť v roku 2019 Výhľadový plán poľovníckeho hospodárenia v zmysle spracovanej a prijatej zonácie BLP.

- 2.3. Výkon rybárskeho práva

Záver: Doplniť v roku 2019 posúdenie rybieho hospodárenia v zmysle spracovanej a prijatej zonácie BLP a tiež Rybeh oblasti- Vydrica /schválené rok 2018/.

Strategický cieľ 3, opatrenia:

3.2 Rozvíjať sústavu turistických nástupných priestorov po okraji územia MLB.

Záver: Zadať v roku 2019 nový Prieskum návštevnosti BLP.

3.5 Podporovať vytvorenie spojitého, hierarchicky usporiadaného a bezpečného systému cyklotrás a trás pre chodcov.

Záver: Zadať v roku 2019 riešenie min. 1 kolízneho bodu, resp. súbehu cyklotrás a trás chodcov podľa spracovávanej časti Konceptia- časť mobilita.

3. Odporúčania, závery, prímwr do Návrhu rozpočtu ML na rok 2019

Ing.R.Zikmund informoval o prvom koncepte Návrhu rozpočtu na rok 2019. Materiál bude predmetom diskusie aj v organizácii a doplní sa podľa priebehu prác na Konceptii II

Spracoval Peter Žalman, 29. 8. 2018

Koncepcia rozvoja Mestských lesov v Bratislave pre roky 2016-2018, II.časť
Konzultácia, stretnutie k prácam v roku 2018, časť Zonácia ML

4. septembra 2018, Mestské lesy

Prítomní:

Mgr. Rudolf Ivičič, Mestské lesy Bratislava

RNDr. Jaromír Šíbl, spracovateľ

Marek Páva, združenie Naše Karpaty

Ing. arch. Branislav Kaliský, MZ hl.m. SR Bratislava

Ing. Martin Vláčiky, BSK, MČ BA Nové mesto

Ing. arch. Peter Žalman, spracovateľ

Program stretnutia

17. Úvod stretnutia, informácia o procese
18. Pripomienky k podkladu Návrh zonácie ML Bratislava, diskusia.
19. Zhrnutie diskusie, odporúčania a závery, ďalšie kroky

Zhrnutie najdôležitejších tém stretnutia

Hlavnou témou stretnutia boli pripomienky a vysvetlenia k Návrhu Zonácie ML Bratislava. Súčasťou rokovania bola aj rekapitulácia úloh z Akčného plánu Koncepcie rozvoja ML Bratislava, 2017.

1. Súčasný stav spracovania Koncepcie II.

P. Žalman informoval o stretnutí s riaditeľom organizácie ML Bratislava, ing. J. Zigmund, predmetom bola kontrola úloh a opatrení z Akčného plánu, Koncepcie rozvoja ML Bratislava, 2017. Z diskusie vyplynuli aj niektoré otázky pre dnešné rokovanie o Zonácii.

Budúce stretnutie, 25.09. sa bude venovať aj téme Mobility + informácia o stave rokovaní s BSK a ML závod Smolenice, Bratislava k otázkam rozšírenia územia ML a vyhlásenia Národného parku, kde sa bude nachádzať aj územie ML Bratislava.

2. Návrh Zonácie ML Bratislava

Pripomienky k Návrhu zonácie + komentár:

- Plán starostlivosti o les- potrebná úprava. V prípade schválenia Zonácie následne zabezpečí riaditeľ ML úpravu platného Plánu starostlivosti o les. Predpoklad, proces VO- rok 2019. /bod 1.1 Akčný plán/. Dnešný Plán starostlivosti o les je platný do roku 2025.
- Horný tok Vydrice- v Akčnom pláne je uvádzaný ako Chránená rybna oblasť, ale bude tiež súčasťou NP Bratislava. Rozsah, plošná výmera /383 ha/ je totožná so SZ časťou- zóna C, Vydrica. / bod 2.3 Akčný plán/
- Výkon práva poľovníctva, riadi sa internými predpismi ML Bratislava, výkon v zmysle uzn.1798 z 14.10.2014 a následných krokov

- rozšírenie územia ML znamená rozšírenie ochranného režimu a korekcia ťažby drevnej hmoty, nie zmenu vlastníckych vzťahov. Je v procese /BSK/ J.Šíbl dodá grafický podklad. / bod 1.3 Akčný plán/
- vyhlásenie NP Bratislava- detto ako predchádzajúci bod- BSK, graf. podklad . / bod 1.4 Akčný plán/
- či sa do limitu ťažby cca 5 tis. m³ započíta aj vynútená ťažba, úpravy trás v zóne C? nedá sa dnes presne určiť. Uvidí sa podľa rozsahu po schválení a uplatňovaní Zonácie v praxi
- kalamitná ťažba? Predstavuje výnimočnú situáciu, v prípade potreby sa bude postupovať po dohode a v súlade s platnou legislatívou. Jedná sa o zónu C.
- rozšírenie referenčných plôch FSC. Dnešný rozsah je v zmysle zákona, legislatívy. V prípade schválenia Zonácie ML sa podľa konkrétnej situácie môže a bude zvyšovať rozsah plôch FSC, po dohode zainteresovaných strán.
- M.Páva predložil spracovateľovi návrh členenia, klasifikácie súbežných trás peších a cyklistov, podrobnejšie na budúcom stretnutí,
- Ing. J.Zikmund, riaditeľ ML sa ospravedlnil, služobné povinnosti + písomne pripomienky: -v zóne C sú aj lúky, ktoré sú zaradené do programu Intereg / verejný prístup/, - popri kalamitných situáciách sa objavuje aj ohrozenie invazívnymi rastlinami- postup v zóne C, bude proces vyhlásenia NP Bratislava predmetom participácie? Ing. J.Zikmund nesúhlasí s členením územia ML na zóny podľa návrhu zonácie.
-

3. Zhrnutie diskusie , odporúčania, závery, Ďalšie kroky

- Poslať účastníkom a účastníčkam stretnutia **zápis zo stretnutia** / P.Žalman
- J.Šíbl poskytne graf. podklady + text k téme rozšírenia ML a návrhu vyhlásenia NP Bratislava
- Ďalšie stretnutie, venované Zonácii sa uskutoční v utorok 25.09.2018 o 9,00 hod.
Miesto / Michalská ulica, ateliér B.Kaliský/ čas 10,30
- Prerokovanie rozpracovanosti Koncepcia II + návrh zonácie ML v prísl. komisiách hl.m.SR Bratislavy- zabezpečí ing.arch.B.Kaliský + P.Žalman

Spracoval Peter Žalman, 6. 9. 2018

Koncepcia rozvoja Mestských lesov v Bratislave pre roky 2016-2018, II.časť
Konzultácia, stretnutie k prácam v roku 2018,

9. októbra 2018, Mestské lesy

Prítomní:

Ing. Juraj Zikmund, riaditeľ ML Bratislava

Mgr. Rudolf Ivičič, ML Bratislava

Ing.arch.Peter Žalman, spracovateľ

Obsah stretnutia

20. Nové vstupy- Rezervácia Pramene Vydrice.

21. Obnova rybníkov na území ML, doplnenie rozpočtu.

22. Ďalšie vstupy do Koncepcie II. + stanovisko R: Ivičiča k zonácii.

Zhrnutie najdôležitejších tém stretnutia

Hlavnou témou stretnutia bola potreba doplnenia vstupov z roku 2018 do Koncepcie rozvoja ML Bratislava II.

3. Nové vstupy do Koncepcie II.

Ing.R.Zikmund informoval, že MZ Bratislava schválilo 27.09.2018 Rezerváciu Pramene Vydrice. Vyhlásenie obsahuje aj návrh Opatrení. Predpokladá sa vypracovanie stanoviska MPŽP SR a OÚ Bratislava do decembra 2018. Záver- 2 roky obmedziť ťažbu dreva v ML na minimum- do septembra 2020.

3. Ďalšie vstupy do Koncepcie II.

Rozšírenie územia MLB znamená rozšírenie ochranného režimu a korekcia ťažby drevnej hmoty, nie zmenu vlastníckych vzťahov. Je v procese /BSK/ Jaromír Šíbl dodá grafický podklad. / bod 1.3 Akčný plán/

Príprava vyhlásenia NP, podklad na nový NP- Bratislava je v procese tvorba. Bude zahŕňať územie výmerou rozsiahlejšie ako je územie BLP- smer východ aj sever. Plocha nového NP Bratislava bude obsahovať aj lesnú časť Kobyla a Lužné lesy. Vznikne tak ucelený systém chránenej zelene, chráneného územia s osobitým režimom s väzbami na vodný tok Dunaja a masív Malých Karpát.

Stanovisko k zonácii územia Lesoparku.

Rozloha Lesoparku je 3133 ha, je to príliš malé územie na vytváranie špeciálnych zón, v doterajšej histórii bolo celé územie využívané ako jedna celistvá zóna v prospech spokojnej verejnosti a úspešne prosperujúcich ekosystémov na rekreáciu. Vytváranie akýchkoľvek zón so striktno určeným režimom využívania územia považujem za nešťastné. Určovanie a dodržiavanie režimom zóny predpísaných pravidiel nebude mať žiadny prínos pre občanov, občiansku a odbornú verejnosť, ani pre prírodné ekosystémy. Vytvorenie zón skomplikuje správu územia vynúti si zložitú administratívu, kontrolné intervencie vyvolané sťažovateľmi, opatrenia a pokyny mesta správcovi na odstraňovanie následkov nedodržania režimu zóny a podobne. Z pohľadu priechodnosti terénu v území, stratégia preventívneho odoberania kontinuálne prirastajúcej drevnej biomasy šetrnými prírode blízkymi technológiami sa ukázala ako vyhovujúca lesným ekosystémom, odstraňovanie mŕtvej drevnej biomasy bolo v tomto prípade na minimálnej úrovni. Prijatím systému hospodárenia bez zásahového režimu bude odstraňovanie mŕtvej drevnej biomasy na maximálnej úrovni, čiže všetka drevná biomasa sa bude odpratávať z územia veľmi nákladne, neefektívne pričom priechodné budú iba cesty a chodníky, ostatné územie bude pre ľudí nepriechodné, nedostupné a tým pádom nevyužiteľné.

Vypracoval: Mgr. Rudolf Ivičič

Spracoval Peter Žalman, 12. 10 2018

Koncepcia rozvoja Mestských lesov v Bratislave pre roky 2016-2018, II.časť
Konzultácia, stretnutie k prácam v roku 2018, časť Zonácia ML

29. novembra 2018, Mestské lesy

Prítomní:

Ing. Juraj Zikmund, Mestské lesy Bratislava

Mgr. Rudolf Ivičič, Mestské lesy Bratislava

Ing. arch. Elena Pätoprstá, BSK, aktivistka

Ing. Martin Vláčiky, MČ BA Nové mesto, aktivista

Marek Páva, združenie Naše Karpaty

Matej Dobšovič, občan

Ing. arch. Branislav Kaliský, MZ hl.m. SR Bratislava

Ing. arch. Peter Žalman, spracovateľ

Program stretnutia

23. Úvod stretnutia, informácia o rozpracovanosti

24. Prezentácia správy Návrh zonácie ML Bratislava
+ výkresy Mobilita

25. Diskusia.

26. Zhrnutie diskusie, odporúčania a závery, ďalšie kroky

Zhrnutie najdôležitejších tém stretnutia

Hlavnou témou stretnutia bola diskusia k Návrhu Zonácie ML Bratislava a doplnenie záverov Koncepcie II + ďalšie stretnutie 4.12.2018.

1. Úvod, Súčasný stav spracovania Koncepcie II.

P. Žalman informoval o rozpracovanosti, doplnení a spracovaní podrobnejšej mapy Mobility, kde prebehli konzultácie s BSK /L.Findl/, ML-komunikácie /P.Pivko/, turistické trasy /Ing.Kubla/ a budú zdokumentované aj kolízne body, strety peších, cyklistov + komunikácie.

2. Návrh Zonácie ML Bratislava

R Ivičič vyslovil nesúhlas s Návrhom Zonácie ML, s členením na tri zóny. Územie ML je rozsahom príliš malé na ďalšie členenie, ktoré vnáša rôzne otázky a potenciálne problémy do správy tohto územia. 25 rokov sa snažia ML nehospodáriť rúbaňovým spôsobom, ale účelovým výberom s cieľom dosiahnuť vekovo a druhovo diferencovaný porast a estetické kompozície. Realizujú prírode blízke hospodárenie v lesoch.

Ing.R.Zikmund zopakoval svoje výhrady z 3.08.2018: Koncepcia II musí reflektovať nároky vlastníka a spravovateľa územia najmä v otázkach : **a.** protipožiarna ochrana, **b.** priemet alt. znižovania rozsahu ťažby na financovanie ML, **c.** doplnenie situácie- ak bude kalamita, **d.** vyjadrenie odborných inštitúcií- UNI Zvolen, spracovateľ Plánu straostlivosti o les, **e.** súlad procesu s platnou legislatívou.

M. Dobšovič doplnil, že prezentovaná zonácia nie je totožná so zonáciou vyplývajúcou so zákona o ochrane prírody a krajiny. V prípade schválenia nového Národného parku- Malé Karpaty /po roku 2019/ sa zonácia s národnej legislatívy premietne aj do územia ML. Pracovná skupina na úrovni BSK

pripravuje návrh rozsahu nového Národného parku Malé Karpaty. Na riešenom území bude možná tzv. výchovná ťažba v zmysle lesníckej legislatívy v lokalitách kde je to potrebné- doplní sa do textu.

E.Pätoprstá informovala o iniciatíve poslancov na úrovni BSK revidovať Plán starostlivosti o les v súvislosti s navrhovanou koncepciou + zásahmi Lesov SR v širšom území /Kobyľa, Pečňa/, podporila dokončenie materiálu s navrhovanou Zonáciou.

3. Diskusia k rozpracovanosti Koncepcie rozvoja Mestských lesov v Bratislave pre roky 2016-2018, II.časť .

B.Kaliský upozornil na úlohu- pripraviť návrh Štúdie skvalitnenia mobility v podmienka BLP v roku 2019. Zároveň definovať v záveroch Koncepcie a do rozpočtu organizácie zahrnúť konkrétne opatrenia na rok 2019.

J.Zikmund informoval o príprave a postupe pri realizácii Infocentra na Kamzíku, ktorý je spolu financovaný z prostriedkov programu Intereg. Upozornil na limity rozpočtu na rok 2019.

M.Páva doplnil potrebu navrhnuť riešenie kolíznych bodov- v roku 2019 vytypovať min. 2 aj s priemetom do rozpočtu roku 2019. Zároveň požiadal o úpravu v texte- str. 10: hranice nových zón nebudú vyznačené...

R Ivičič oboznámil prítomných o stave starostlivosti o lúky na území ML. Súvisí to s rozširovaním invazívnych druhov rastlín, ale aj s formami, ktoré sa dnes uplatňujú: sú menej náročné a menej efektívne ako v minulosti.

M. Vláčiky upozornil na potrebu konkrétne riešiť, resp. navrhnuť riešenia pre preťaženú lokalitu Kamzík. Najmä cez víkendy- záťaž automobilmi.

4. Zhrnutie diskusie , odporúčania, závery, Ďalšie kroky

- Poslať účastníkom a účastníčkam stretnutia **zápis zo stretnutia** / P.[Žalman](#)
- Zpracovať pripomienky do Návrhu Koncepcie, II časť /závery/. P. [Žalman](#)
- Ďalšie stretnutie, venované Návrhu Koncepcie, II časť sa uskutoční v utorok **4.12.2018 o 13,30 hod.** V priestoroch Magistrátu- hl. architektka, zasadačka [Z.Pauliniová- mediátorl.](#)

Spracoval Peter Žalman, 1. 12. 2018

Uznesenie 1160/2018

Mestské zastupiteľstvo po prerokovaní materiálu

A. schvaľuje Konceptiu rozvoja mestských lesov v Bratislave .

B. žiada

primátora hlavného mesta SR Bratislavy.

1. zabezpečiť spracovanie zonácie mestských lesov v Bratislave v súlade s Konceptiou rozvoja mestských lesov v Bratislave a Akčným plánom.

T: 31. 05. 2018

2. predložiť na rokovanie Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy informáciu o plnení Akčného plánu Konceptie rozvoja mestských lesov v Bratislave.

T: do 31. 01. 2019

a každoročne vždy na prvé zasadnutie
Mestského zastupiteľstva hlavného
mesta SR Bratislavy v danom roku
až do roku 2021 vrátane

Zonácia mestských lesov v Bratislave v súlade s koncepciou rozvoja mestskej príspevkovej organizácie Mestské lesy v Bratislave

---

Kód uzn.: 7.3.
9.2.2.

Uznesenie 10/2019

zo dňa 21.02.2019

Mestská rada po prerokovaní materiálu

odporúča

Mestskému zastupiteľstvu hlavného mesta SR Bratislavy

schváliť zonáciu mestských lesov v Bratislave v súlade s koncepciou rozvoja mestskej príspevkovej organizácie Mestské lesy v Bratislave.

- - -